Saulėta, vėsu.
Saulė teka 5:41, leidžiasi 7:53.

NAUJIENOS
THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LVII — Chicago, Ill. — Trečiadienis, Gegužio-May 6 d., 1970 m. — Kaina 10c — 107

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540
Lithuanian Legation Gr.

AMERIKOS STUDENTŲ RIAUŠĖS IR STREIKAI

KAS BŪTŲ, JEI LENINAS STAIGA PRISIKELTŲ IŠ STIKLINIO GRABO?

MASKVA. — Sovietinio gyvenimo stebėtojai tvirtina, kad premjero Kosygino pradėtos ekonominės reformos, duodant daugiau laisvių įmonių direktoriams, pasisavinant iš kapitalistinio pasaulio pelno ir privačios iniciatyvos motyvus, nedavė vaisių. Vis dažniau partijos vadai pasisako prieš ekonominį pragmatizmą ir siekia pagrįsti savo ekonominę ideologiją senais šūkiais: komunizmo heroiškumu, aukšta morale, patriotizmu, kariniu budrumu. Šie šūkiai buvo kartojami paskutinėse Brežnevo kalbose. Šie šūkiai buvo nagrinėti centro komiteto propagandisto Dmitriuko balandžio 13 d. Pravdoje ir balandžio 14 d. Izvestijose panašios mintys buvo dėstytos "Komunist" redaktoriaus Vasilio Stepanovo.

Chruščiovas ir Kosyginas bandė įrodinėti, kad komunizmas pralenkia kapitalizmą politinėje, ekonominėje ir socialinėje srityje. Paaiškėjo, kad tai netiesa. Dabar Brežnevas ir kiti "grynieji" komunistai įrodinėja komunizmo pranašumą moralinėje, kultūrinėje, ideologinėje srityje. Vėl grįžtama prie griežto centrinio planavimo ekonominėje srityje, grįžtama prie partijos budrios priežiūros, prie darbininkų ne viliojimo, bet gasdinimo ir prievartos.

Žurnalistas Roscoe Drummond klausia, kas būtų, jei Leninas, kurio 100 metų gimtadienio jubiliejų šventė komunistinis pasaulis, staiga atsikeltų iš grabo ir sugrįžtų į Sovietų Sąjungą? Ar jis pažintų savo įsteigtą valstybę, ar jis pritartų jos veiksmams ar juos turėtų pasmerkti?

Leninas sakė, kad kapitalizmas jau miršta, kad jis išgyventi galės tik dar daugiau išnaudodamas darbo liaudį, versdamas ją daugiau ir sunkiau dirbti. Tuo tarpu, paaiškėjo, kad kapitalistinės demokratijos darbininkų gyvenimo lygį pakėlė, leido laisvai veikti unijoms ir darbininkai šiandien toliausiai stovi nuo visokių revoliucinių grupių. Sovietų darbininkai toliau išnaudojami, o jų gyvenimo lygis pramonės kraštuose yra pats žemiausias.

Leninas toliau tvirtino, kad komunistinė valstybė panaikins klases, kad visi turės lygias teises ir lygias galimybes. Ta pranašystė Sovietijoje irgi neišsipildė. Mažumos yra skriaudžiamos, rusai turi daugiau politinių teisių už kitas tautybes, klasių skirtumai yra didesni, kaip kapitalistinėse valstybėse. Skirtumas tarp kolchozininko gyvenimo ir aukšto partijos pareigūno gyvenimo yra daug didesnis, negu Vakarų Europos ūkininko ir aukšto pareigūno.

Leninas pranašavo, kad komunistinėje sistemoje visagalinti valstybė nebus reikalinga, kad ji pradings. Tas neįvyko. Kremliaus centralizuota valdžia ir šiandien diktuoja visoms gyvenimo sritims.

Leninas sakė, kad tarp komunistinių valstybių bus amžina brolystė, nebus kivirčų ir karų. Praktikoje pasirodė, kad komunistai tarp savęs susipyksta nemažiau už kapitalistus. Maskva pykstasi su Pekinu, Maskvos armija buvo siunčiama į Lenkiją, į Rytų Vokietiją, į Čekoslovakiją, į Vengriją ir tik jėgos dėka išlaikė tas valstybes savo įtakoje.

Pagaliau Drummond nurodo į Lenino pranašystę, kad didėjąs imperializmas bus kapitalistinių valstybių žlugimo priežastimi. Demokratinės, kapitalistinės valstybės imperializmo atsisakė, o Maskva, priešingai, jį didino. Jei Lenino pranašystė, kad imperializmas sunaikins kapitalizmą buvo tikra, tai ar neatsitiks tas pat Sovietų Sąjungai? Ar jos imperializmas nebus komunizmo žlugimo priežastimi?

IŠ VISO PASAULIO

LEWISTOWN. — Idaho kažkas padegė Tautinės Gvardijos sunkvežimius, kurių 25 sudegė. Kitus pavyko iš gaisro vietos išvežti.

PRAGA. — Čekoslovakijoje vieši sovietų valdovai Brežnevas ir Kosyginas. Tai jų pirmas vizitas po 1968 metų invazijos. Pragoje pilna kariuomenės. Bus švenčiama 25 metų sukaktis nuo karo pabaigos. Ta proga bus pasirašyta nauja "draugiškumo sutartis", kurioje bus įteisinta sovietų okupacija.

AMANAS. — Jordano stoviniejį arabų partizanai giriasi padarę izraelitams daug nuostolių. Mūšyje dalyvavę net 1,500 Izraelio kareiviai. Žuvo 21 jordanietis.

TEL AVIVAS. — Buvęs viceprezidentas Humphrey lankosi Izraelyje. Jis pareiškė, kad Amerika turėtų duoti Izraeliui pakankamai ginklų, kad niekas nedrįstų jo pulti. Sovietams reikia aiškiai pasakyti, kad Amerika netoleruos puolimo ant Izraelio.

KATMANDU. — Trys japonai alpinistai, nugalėję 22,632 pėdų Tukucha kalną Nepalyje, grįždami atgal nukrito į tarpeklį ir užsimušė.

◆ **Kambodijos premjeras Lon Nol pareiškė padėką prezidentui Nixonui už paramą Kambodijai ir prašė kitų valstybių pagalbos, kad Kambodijos žmonės galėtų netrukdomi laisvėje gyventi.**

◆ **Sovietų karo laivynas baigė savo manevrus "Okean".**

Paragvajuj arabai puolė ambasadą

ASUNCION. — Du ginkluoti arabai, atvykę į Izraelio ambasadą Paragvajaus sostinėje, nušovė pasiuntinybės patarėjo žmoną Edną Perr, 36 metų ir sunkiai sužeidė paragvajietę ambasados tarnautoją Dianą Zabluk. Abu arabai, vienas 25, kitas 22 metų buvo tuoj suimti. Paragvajaus policija sako, kad buvo dar trečias arabas, tačiau jo dar nepavyko surasti.

Izraelio vyriausybė pareiškė Paragvajui griežtą protestą ir pareikalavo piktadarius nubausti. Taip pat reikalaujama ateityje duoti Izraelio ambasadai stipresnę apsaugą. Izraelio užsienio reikalų ministeris apeliavo į pasaulio valstybes, prašydamas pasmerkti arabų teroristų veiklą prieš beginklius civilius.

Gegužės 7 d. sueina 25 metai, kai pasibaigė II-sis pasaulinis karas. Čia matomas karą pralaimėjusios Vokietijos susitikimas su sąjungininkais. Kairėje, viduryje sėdi vokiečių delegacija, vadovaujama generolo Gustav Jodl, kuris Rheimse, Prancūzijoje pasirašė besąlyginio pasidavimo dokumentą. Generolas Walter Bedell Smith pasirašė už JAV.

NAUJAS PUOLIMAS KAMBODIJOJE

SAIGONAS. — Amerikos ir P. Vietnamo jėgos atidarė Kambodijoje trečią frontą. Be dviejų puolimų prieš komunistų nervų centrus "Papūgos snape" ir "Žuvies kablyje", buvo pradėtas puolimas pačioje Kambodijos šiaurėje, kur jos siena sueina su Laoso ir P. Vietnamo sienomis. Čia pasibaigia keli Ho Chi Minho keliai ir per čia komunistai siųsdavo savo karines siuntas į P. Vietnamą. Naujame puolime dalyvauja amerikiečių ketvirtoji armijos divizija ir 22-tra P. Vietnamo divizija. Priešo pozicijas suminkštino B-52 lėktuvų bombos, 1,500 tonų sprogmenų. Trečias frontas yra 40 mylių platumo.

Amerikos šarvuočiai apsupo komunistų štabo apylinkę, greit prasidės valymas. Buvo atsiųsta naujos kariuomenės ir dviejuose puolimuose dalyvauja apie 30,000 kareivių. Iki šiol žuvo 2,330 šiaurės Vietnamo ir Viet Congo kareivių, 406 buvo paimti į nelaisvę, buvo paimta daug sandėlių.

Komunistų jėgoms traukiantis giliau į Kambodiją, didėja pavojaus Kambodijos miestams. Todėl iš Vietnamo į Kambodiją perkeliami samdyti Khmerų (kambodiečių) kareiviai, kurie buvo Specialiųjų Jėgų daliniuose. Jie jau pradėjo puolimą prieš komunistų pozicijas Kambodijos gilumoje.

Pirmą didesnį mūšį amerikiečių šarvuočiai sutiko Snoul mieste, kur įsitvirtinę nuo sienos pasitraukę komunistai. Sunki artilerijos ir aviacijos ugnis sunaikino daug miesto namų. Štabas pranešė, kad priešo jėgos šiame mieste siekia 2,000 vyrų.

Neutralios Azijos valstybės skeptiškai žiūri į žygį Kambodijoje. Spaudoje daug dėmesio skiriama demonstracijoms pačioje Amerikoje. Amerikos žmonės nebuvę paruošti šitam Azijos karui, jie nesitikėję, kad karas užsitęs, bet laukė greitos pergalės. Komunistai tikisi karą laimėti, nes jie turi daugiau kantrybės ir patvarumo.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

◆ **Pentagonas pripažino, kad karo aviacija praėjusią savaitę keturiais atvejais puolė šiaurės Vietnamo taikinius.**

◆ **Valstybės departamentas, komentuodamas premjero Kosygino kalbą, nurodė, kad jis daug kalba, bet nieko nedaro sušaukti konferencijai. Jis neminėjo, kad Kambodijoje jau penkeri metai rytinius pakraščius okupavę laiko komunistai, šiaurės Vietnamo kareiviai.**

◆ **Jungtinių Tautų sekretorius U Thantas šaukia konferenciją, kurioje suinteresuotos šalys svarstytų Indokinijos reikalus.**

◆ **Senato teisingumo komitetas vienbalsiai patvirtino teisėją Blakmun į Aukščiausią Teismą. Dabar turės pasisakyti visas senatas. Neabejojama, kad Blakmun bus patvirtintas.**

◆ **Penki senatoriai pasiūlė rezoliuciją, kuri reikalautų, kad Amerikos karinės jėgos būtų išvežtos iš Kambodijos per 30 dienų, o vėliau — iš visos Pietryčių Azijos.**

◆ **Maskvos radijas savo kinų kalbos transliacijose pavadino Mao Tse Tungą fašistu, naujuoju Hitleriu.**

◆ **Vakar keturių valstybių ambasadoriai posėdžiavo, svarstydami Izraelio-Arabų konfliktą.**

Kinija ir sovietai pasmerkė Nixoną

HONG KONGAS. — Komunistinė Kinija pasmerkė Amerikos jėgų pasiuntimą į Kambodiją ir pavadino šį žygį "pamišėliška provokacija Indokinijos žmonėms, Kinijai ir viso pasaulio revoliucinei liaudžiai". Kinija visomis jėgomis remsianti Indokinijos komunistus ir iki galo padėsianti jų kovai prieš Ameriką. Kinija stebinti susirūpinusi naujus Amerikos imperializmo žygius.

Kinijos paskelbtas pareiškimas sutapo su sovietų premjero Kosygino spaudos konferencija, kurioje jis apkaltino prezidentą Nixoną apgavus Amerikos ir viso pasaulio žmones. Prieš siųsdamas jėgas į Kambodiją prezidentas turėjęs pagalvoti apie pasėkmes, kurias toks žygis gali turėti Sovietų Sąjungos-Amerikos santykiams. Sovietų vyriausybė turėsianti peržiūrėti savo įsipareigojimus Šiaurės Vietnamui. Savaime aišku, kad sovietų vyriausybė turėsianti pasidaryti išvadas dėl tokio Amerikos veiksmo Pietryčių Azijoje.

Kosyginas paminėjo, kad puolimas Kambodijoje apsunkins naujos konferencijos Indokinijos klausimu sušaukimą.

Washingtone valstybės departamento kalbėtojas McCloskey pareiškė, kad Amerika seniai siūlė išspręsti derybose Indokinijos klausimus ir užbaigti karą konferencijoje. Tam priešinasi komunistai.

MONTEVIDEO. — Urugvajuje jauni banditai įmetė padegamąją bombą į Pan American lėktuvų bendrovės įstaigą. Nuostolių padaryta nedaug.

Prieš 25 metus, pasidavus nacių Vokietijai, britų karališkoji šeima pasirodė linksmai nusiteikusiai piliečių miniai Londone. Britanija 5 metus vedė karą prieš Hitlerio Vokietiją ir daug turėjo nuostolių.

OHIO STUDENTŲ MIRTIS SUKĖLĖ DIDELĘ AUDRĄ UNIVERSITETUOSE

KENT. — Ohio Tautinės Gvardijos kareiviai, apsupti tris kart didesnės studentų minios, išbaigę savo turėtas ašarinių dujų atsargas, pradėjus nuo stogo kažkam šaudyti į kareivius, šovė į akmenis mėtančių studentų minią ir keturis nušovė: dvi merginas: Allison Krause, 19 metų, Sandy Scheuer, 20 m., Jeffrey Miller, 20 m., ir William Schroeder, 19 m. Dešimt studentų buvo peršauti ir guli ligoninėje, keturi kritiškoje padėtyje. Ohio gubernatorius James Rhodes pareiškė: "Tai liūdniausia diena mano gyvenime".

Izraelis norįs karo paliaubų

HAIFA. — Izraelio gynybos ministeris Moshe Dayan savo kalboje Haifos universitete pareiškė, kad Izraelis pasirengęs atstatyti besąlygines paliaubas, nors tos paliaubos duotų Egiptui progą baigti statyti sovietų priešlėktuvinių raketų bazes. Izraelis nuoširdžiai norįs užbaigti karą ir duoti progą susitarimui.

Ministeris Dayanas pridėjo, kad bandymai nustumti Izraelio jėgas nuo Suezo kanalo, nuo paliaubų linijos, vers Izraelį kariauti, nors reikėtų kariauti ir prieš sovietų pagalbininkus Egiptui. Kalbėtojas pareiškė pageidavimą, kad Amerika išeitų "kaip tikras tigras su aštriais dantimis" ir pasipriešintų sovietams Viduriniuose Rytuose.

Gynybos ministerio pasisakymas už besąlygines paliaubas sukėlė nustebimą. Nekartą Izraelio vyriausybė yra pareiškusi, kad paliaubos būtų bergždžios ir tik leistų Egiptui atstatyti savo tvirtoves. Egiptas įrodęs, kad jis karo paliaubų nenori.

Dayanas nurodė, kad sovietų lėktuvai ir lakūnai Egipte pakėlė egiptiečių karingumą ir padažnino puolimus. Kartu padidėjo izraelitų nuostoliai. Kovo mėnesį prie Suezo kanalo žuvo 9 izraelitai ir 38 buvo sužeisti, o balandžio mėnesį "žuvusių jau buvo 27 ir sužeistų 62.

Maskva ir Pekinas piktai barasi

MASKVA. — Užsienio diplomatai Sovietų Sąjungoje pastebėjo naują neapykantos Kinijai ir jos vadams bangą. Santykiai tarp kinų ir sovietų pablogėjo Lenino jubiliejaus proga. Kinijos Mao Tse Tungas šios šventės proga palygino Kremliaus vadus su Hitleriu ir priminė dar Karolio Markso žodžius, kad carų Rusijos tikslas buvo užvaldyti visa pasaulį. Dabartiniai Kremliaus vadai esą tiesioginiai Romanovų politikos įpėdiniai ir vykdytojai.

Šitokie kaltinimai Kinijos spaudoje jau nebenaujiena. Sovietų spauda atsikerta puldama Mao Tse Tungą dėl jo asmeninių darbų. Jis greičiausiai bus nužudęs savo vyriausią sūnų. Savo pirmąją žmoną Mao Tse Tungas palikęs nužudyti savo politiniams priešams.

Nauja barnių ir kritikos banga Maskvoje ir Pekine nebepalieka vilčių, kad derybos Pekine duotų kokių vaisių. Naujas įtempimas gali privesti prie naujų susikirtimų pasienyje. Likusiam pasauliui tas naudinga, nes nė viena pusė greičiausiai nedrįs įsivelti į karinius konfliktus kitose pasaulio dalyse, kol pasienyje gresia konfliktas su dideliu ir piktai nusiteikusiu kaimynu.

Prezidentas Nixonas tuoj pat pareiškė užuojautą žuvusių tėvams ir nurodė, kad nepritarimui pavirtus smurto veiksmais visada galima tikėtis tragedijos.

Madisone, Wisconsino universitete studentai padegė du pastatus, išdaužė daug langų. St. Louis sunkiai apdegintas ROTC pastatas, 2,000 studentų žiūrint ir šaukiant: "Tegu dega!". Marylande gubernatorius Marvin Mendel pasiuntė 600 kareivių į universiteto rajoną. San Francisco buvo uždaryti universitetai ir kolegijos. Daug kur policija turėjo panaudoti dujas ir jėgą. Berkeley universitete minia sudegino kariuomenės sunkvežimį.

Prieš karą Vietname kovojusios grupės staiga atgijo. Vakar turėjo prasidėti streikai 60-tyje universitetų. Streikai tęsis iki šeštadienio, kada Washingtone rengiama didelė demonstracija. Čikagos teisme teistas agitatorius Rennie Davis Washingtono universitete pareiškė, kad Amerika neprašė leidimo pulti Kambodiją, tai ir studentams nereikia leidimo žygiuoti į Baltuosius Rūmus.

Vakar Čikagos universitete nubalsuota streikuoti, ruošiamas protesto žygis į Tautinės Gvardijos įstaigą ant 53 gatvės ir Cottage Grove gatvės. Atskiruose universiteto pastatuose išdaužyta daug langų. Studentų Mobilizacijos komitetas šaukia septynių dienų streiką, o šeštadienį miesto centre būsianti demonstracija. Studentai reikalauja tuoj pasitraukti iš Vietnamo ir iš Azijos. Net ir Čikagos Teologinėje Seminarijoje paskaitų nebus trečiadienį ir ketvirtadienį.

Sen. Fulbrightas: "Nelegalus karas"

WASHINGTONAS. — Vakar prezidentas Nixonas priėmė Baltuose Rūmuose abiejų kongreso rūmų užsienio reikalų komiteto narius, kurių yra Atstovų Rūmuose 53 ir Senate — 15. Senatoriai nepatenkinti, kad prezidentas juos kartu priėmė su atstovais, senato komitetas turįs pagal konstituciją didesnių teisių sprendžiant Amerikos intervencijas, ginkluotas misijas, taikos ir karo klausimus.

Senatorius Fulbrightas pareiškė spaudai, kad prezidento nutarimas pasiųsti kariuomenę į Kambodiją esąs konstitucijos neautorizuotas, prezidento karas. Jokie prezidento paaiškinimai ir "smegenų plovimai" šio fakto nepakeisią. Senatoriams belieka tik sulaikyti tokiems karams reikalingas lėšas ir senatoriai bandys tų lėšų prezidentui neduoti.

Mūsų SKAUTIJA

LEIDŽIA LIETUVIŲ SKAUTŲ SĄJUNGA
REDAGUOJA SKTN. BALYS VOSYLIUS
Adresas: 7120 S. Rockwell St., Chicago, Ill. 60629

VII-JI METAI — NR. 18 (278)

Su mumis išaugęs

INŽINIERIUS ALGIS LAPŠYS

pasirinko lietuviškosios kūrybos kelią

Kuklaus Bostono priemiesčio namelyje gyveno tėvas, motina ir augantis sūnus. Sūnus — kaip daugelis, bet ir vel, ne kaip visi. Nedaug juk yra tokių, kurių atvykimą pasaulin sveikina patrankų šūviai ir bombų sprogimai.

Inž. ALGIS LAPŠYS,
reiškiąsis poezijoje ir dailės mene

Iš įvykio datos sprendžiant, tačiau, atrodo, kad ne Algio garbei buvo tos 1944 metų spalio dvyliktos dienos triukšmas skirtas: Erfurto pramonei daužyti. Algis—pačių sunkiausių Antrojo pasaulinio karo dienų vaikas, tikras pabėgėlis, nes šeima, vos šešiems mėnesiams nuo jo gimimo praslinkus, turėjo vėl trauktis nuo Tiuringiją užimančios rusų kariuomenės.

Kaip pabėgėliui dera, pirmieji vaikystės fragmentai Algio atmintyje yra iš Hanau lietuvių stovyklos.

Tikros vaikystės dienos jam prasidėjo darželio amžiaus sulaukus Bostone 1949 m.

Algio branda pasižymėjo skuba: septynerių sulaukęs jis jau vilkiukas Žalgirio tunte; skautų amžių pasiekęs — DLK Kęstučio draugovės adjutantas; vėliau — skautų vyčių būrelio vadas, tunto iždininkas, Korporacijos "Vytis" senjoras, ketverius metus valdybos narys, jos pirmininkas. Skautų aplinką praaugęs, Algis dar spėjo tapti Bostono studentų Sąjungos skyriaus pirmininku, radijo programos pranešėju, dramos sambūrio nariu, bendruomenės jaunimo sekcijos steigėju. Šalia bendruomeniškų polėkių, Algis rado laiko mokytis, uždarbiauti, kurti eiles, piešti ir net skulptūrišką molį minkyti. 1968 metų birželyje Northeastern universitetas įvertino jo pastangas suteikdamas mechanikos inžinieriaus diplomą (BS-ME), kurį sekė šaukimas kariuomenėn.

Nežiūrint karinės tarnybos, Algis nenustojo savo judrumo ir pasirodo čia namie, čia Čikagoje, tai Los Angeles,

džiugindamas visus savo taisyklinga lietuvių kalba ir gyvumu.

Aukštas ir lieknas, civiliniais drabužiais ar leitenanto uniforma dabintas, viengungis Algis masina savo išvaizda ir minčių lakumu ne vieną jautrią širdį ir yra laukiamas svečias jaunimo sueigėjimuose.

Pirmą kartą spaudoje senjoras Algis Lapšys pasirodė Akademikų Skautų žurnale "Mūsų Vytyje" pernai, ir visi akademikai ji sveikino, tikėdamiesi ir linkėdami, kad jis nebūtų svetimas lietuvių kūrybiniame gyvenime, kad visada liktų mūsų eilėse. Šiuo metu Algio Lapšio kūrybiškų išgyvenimų jau randame ir platesnėje mūsų spaudoje.

PAVASARINĖS ORO SKAUTŲ ĮŽODŽIO APEIGOS
Chicagos Lituanicos tunto Dariaus - Girėno draugovės.

KAIP CHICAGA ATRODO IŠ ORO?

Pirmoji kelionė lėktuvu

Lituanicos tunto vilkiukai ir bebrai ilgai atsimins įdomią pavasarinę iškylą lėktuvu virš Chicagos miesto... Kelias savaites planuota, ruoštasi, nekantriai laukta ir bijota, kad dėl vykusio oro kontrolierių streiko netektų iškylos atsisakyti. Nors dėl streiko ir teko numatytą Auroros radaro stoties apžiūrėjimą pakeisti apsilankymu Chicagos Pramonės ir Mokslo muziejuje ir akvariume, kelionės lėktuvu nereikėjo atidėti.

Lėktuvui pakilus, kiekvienas savotiškai išgyveno neįprastą sensaciją. Vieni džiūgavo, kiti žado netekę tylėjo, keli rodė palinkimų oro ligai, o vienas jaunas broliukas visą kelionę praleido užsimerkęs...

Vienam iš vadovų ėmus aiškinti apačioje matomą reginį, vo malonu, kad juos "kelionėn" išlydėti aerodroman atvyko ir Lituanicos tunto vadovybė — tuntininkas s. Z. Jaunius ir adjutantas s. v. vyr. sl. V. Balzaras.

Jaunieji "keleiviai", daugumas pirmą kartą lėktuve, smalsiai dairėsi ir nekantriai laukė, kada lėktuvas pakils į orą. Visų veiduose buvo žymus susijaudinimas.

Lėktuvui pakilus, kiekvienas savotiškai išgyveno neįprastą sensaciją. Vieni džiūgavo, kiti žado netekę tylėjo, keli rodė palinkimų oro ligai, o vienas jaunas broliukas visą kelionę praleido užsimerkęs...

Iškylą organizavo drauginin-kai — ps. Juozas Liubinskas ir ps. Romas Fabijonas. Šalia jų, jaunuosius iškyloje globojo bebrų vadovas j. ps.. Ričardas Kunstmanas, vilkiukų vadovai ps. Vaclovas ir s. vytis Audrius Plioplai bei keli jaunesnieji vadovai. Visiems vadovams nuoširdus "Valio!" už įdomią iškylą.

Mamytė

VEIDAI IR DARBAI

★ **Ekrane vėl matysime Penktosios Tautinės Stovyklos filmą.** Įsimūdžiai, pokalbiai ir komentarai apie šį filmą, parodytą pirmą kartą Chicagoje kovo 14 d., iššaukė naujus pageidavimus filmą dar kartą pademonstruoti negalėjusiems pamatyti. Pirmieji žiūrovų gražūs pasakojimai pasklido ne tik Chicagoje, bet pasiekė ir tolimesnes vietoves. Deja, filmas dar negali išvykti kitur, kol nepadaryta daugiau kopijų, nes filmas yra dokumentinis: su autentiškais žmonių ir įvykių vaizdais bei garsais. Pagrindinę kopiją norima palikti Lietuvių Foto Archyve.

Filmas rodomas iš naujo šį sekmadienį, gegužės 10 d., 7:30 val. vakare, Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Norint iš anksto rezervuoti kvietimus, susirišti su ps. kun. Algimantu Keziu, SJ. Kvietimų bus ir prie įėjimo.

★ **Jaunieji nori jaunųjų būrelio. Los Angeles steigia skautų vyčių draugovę.** Los Angeles skautų vyčių Basanavičiaus ir Traidenio būreliai bendroje sueigoje išklausė ir diskutavo v. sl. kun. Romos Kasponio skauto vyčio kandidato temą apie pareigas Dievui ir Tėvynei.

Sueigos dalyviai taip pat svarstė skautų vyčių d-vės steigimo klausimą. Nutarta steigti visus Los Angeles skautus vyčius jungiančią draugovę LSS Kalniškių tunto rėmuose. Kandidatus draugovės vado pareigoms pasiūlys visuotinam balsavimui kiekvienas būrelis atskirai. Šiuo metu Dr. Jono Basanavičiaus sk. vyčių būreliui vadovauja s. v. Vytautas Vidugiris, o sk. vyčių DLK Traidenio būreliui s. v. v. sl. Algimantas Kazakevičius.

Sueigos metu buvo pristatytas ir pasveikintas žodį davęs Traidenio būrelio narys Rimas Žukas.

Bendrai sueigai pasibaigus, jaunesnieji Traidenio būrelio nariai pareiškė norą atsiskirti ir sukurti trečią sk. vyčių būrelį Los Angeles. Naujo būrelio klausimas bus pateiktas visiem 14 Traidenio būrelio narių, leidžiant pasisakyti, kuriam būreliui jie norėtų priklausyti.

★ **Ps. A. Baziliauskas išrinktas Kanados šiemetinės stovyklos viršininku.** Balandžio 26 d. tarėsi Toronto, Hamiltono, Niagaros pusiasalio ir Delhi vadovai-vės aštuntosios Romuvos stovyklos reikalais. Stovykla prasidės liepos 18 d. Registracija vykdoma iki liepos 1 d. Manoma turėti šimtinę stovyklautcjų iš Detroito. Šeimininkes pakviesti įsipareigojo tuntų tėvų komitetai. Stovyklos viršininkų pirmom dviem savaitėm išrinktas Kanados rajono vadeiva ps. A. Baziliauskas.

★ **Visi Chicagos skautiškieji vienetai kasmet susirenka bendrai iškilmingai šv. Jurgio sueigai.** Bogen aukštesniojoje mokykloje. Šiemetinėje sueigoje, balandžio 26 d., dalyvavo 550 brolių ir sesių, o salėje — per 300 svečių. LSS dvasios vadovas v. s. kun. J. Vaišnys, S. J., sukalbėjo maldą. Buvo perskaityti LSS Tarybos, LS Brolijos ir LS Seserijos vyriausių skautininkų ir vietos tuntų įsakymai. Į vyresniškumo laipsnius pakeltiesiems buvo įteikti attitinkami pažymėjimai, o apdovanotiems prisegti žymenys. Pabaigoje įvyko skautininkų įžodis, "Libino" montažas, Ragučių polka.

★ **Pakviesti viršininkai Rako miško stovykloms.** Chicagos skautų-čių vasaros stovykla įvyks liepos 11-2 d. Rako stovyklavietėje, Custer, Mich. Artimu laiku bus pravesta vystančių registracija. Tuntų vadovybės ir būsimųjų stovyklų vadovai-vės kruopščiai ruošiasi, kad stovykla būtų smagi, maloni ir naudinga jauniesiems broliams ir sesėms. Stovyklų viršininkų pareigoms pakviesti — Aušros Vartų tunto — s. Danutė Eidukienė, Kernavės tunto ps. Aldona Martienė ir vyr. sl. Dalia Liubinskienė, Lituanicos tunto — s. v. vyr. sl. Sigitas Miknaitis.

VĖLYBOJI NUOTRAUKA IŠ CHICAGOS KAZIUKO MUGĖS
Konsulas dr. P. Daužvardis oro skautų paviljone apžiūri raketos modelį.

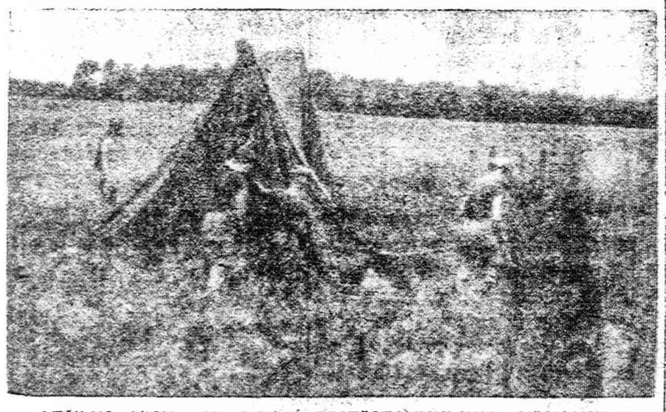

ATŠILUS, VISUR PRASIDĖJO PRIEŠSTOVYKLINIAI UŽSIĖMIMAI
Užmiestyje bandome statyti palapinę.

Balandžio 12 d. rytą, nuo Jaunimo Centro į O'Hare aerodromą išvyko du autobusai pripildyti į padanges pakilti norinčių jaun. skautų ir keliolikos sesių. Smagi kelionė autobusu, trumpas aerodromo apžiūrėjimas ir

83 vilkiukai ir bebrai bei 13 sesių, rūpestingų vadovų lydimi sulipo į North Central Airlines DC 9 sprausminį lėktuvą,

kur juos šypsodamosios pasitiko dvi lėktuvo palydovės ir malonus lėktuvo kapitonas. Jauniesiems broliams ir sesėms buvisi smalsiai žvelgė pro langus, norėdami iš oro pamatyti žinomus pastatus, o ypač Jaunimo Centrą.

Iškyla ore truko per pusvalandį. Nusileidus aerodrome, jauniesiems keleiviams buvo leista žvligteréti į kapitono kabiną, ir visi 99 buvo apdovanoti (prisiminimui) piloto sparnais. Iš aerodromo iškyla autobusais buvo tęsiama į Pramonės ir Mokslo muziejų bei akvariumą. Visa dienos iškyla truko nuo 9 val. ryto iki 5 val. p. p.

TREMTIES SŪNUS

ALGIS LAPŠYS

Gyvenančiam ne pas savus,
Gerus piliečius, tik kartais keistai tolimus,
Kyla ilgesys girdėti švelnią gimtą kalbą
Ir prisiminti tolimus tėvų namus.

Svetimoj šalyje augus ir subrendus,
Tik atminties miglose reginčiam aną pasaulį,
Širdis atbunka, kai negalim atvirai gyventi,
Kai varžo velniški dvilypiškumo pančiai.

Ir taip norėtųsi jiems išsamiai išaiškint,
Kas aš esu ir kas prabočiai mano buvo
— Ir kokios kančios sekė mano genties buitį
Tačiau žinau, kad jie visi yra apkurtę.

Žinau gerai, ką reiškia išsiskirti,
Ir puikiai sugebu minioj pradingti.
Lengvai aš dėviu rūbus svetimuosius
Ir šneku žodžius jų skambiuosius.

Esu aš vienas tarp dviejų pasaulių,
Ir kyla abejonė manyje skaudi:
Ar ateityje pranašautoje surasiu
Savųjų tarpe tinkamą aš vietą sau?

Gi aš gerai žinau, ir pats esu patyręs,
Ką reiškia ilgi metai svetimos padangės;
Ji tampa įprasta, kaip kasdieniniai batai,
Ir ūmai girdžiu savo mintį svetima kalba.

Ir nėra tai joks sielos ištižimas —
Tik reiškinys mano kartos liūdnos dalies:
širdis manoji ta pati — geismai tie patys,
Tiktai buities absurdo vėtros sudrumsti.

Keista išgyventi visą gyvenimą krašte,
Ir jaustis tik svečiu politikos arenoje,
Kurion aš apsirikęs patekau,
Kurioj nepasiruošęs tęsiu tėvų bylą.

Žinau, kad gyvenimas nelemtasis mano
Bus skausmu ir sąmyšiu paženklintas.
Žinau, kad nepabėgsiu nuo likimo savo,
Kad ateitis man žada tik žaizdas naujas.

Today a single girl needs more than just a closet full of clothes to call her own.

Like a closet full of eligible bachelors for starters.
But that's the rub.
If you're one of those women who doesn't want to get married, at least not right away, you know what we mean.
You want to live a little first. You want to kick up your heels, see a little of the world before you settle down.
But, because you're you, you still want security.
That's where U.S. Savings Bonds come in. Bonds are a secure way to save. And you don't have to be making a fortune to save them. You can get started with just a few dollars a payday when you join the Payroll Savings Plan where you work.
And now Bonds pay 5% interest when held to maturity of 5 years, 10 months (4% the first year; thereafter 5.20% to maturity). That's the highest rate ever.
Who knows, the money you save might just come in handy when you fall in love and marry that guy who hasn't made his first million yet.

Bonds are safe. If lost, stolen, or destroyed, we replace them. When needed, they can be cashed at your bank. Tax may be deferred until redemption. And always remember, Bonds are a good way to save.

Take stock in America.
With higher paying U.S. Savings Bonds.

The U.S. Government does not pay for this advertising. It is presented as a public service in cooperation with The Department of the Treasury and The Advertising Council.

ANTRASIS KARAS

Mėnesinis balansas

Karo žinovai teigia, kad puolančioji šalis visuomet turi pranašumą, jeigu tik sugeba pasirinkti puolimui tinkamą laiką. Vokietija puolimo momentą mokėjo pasirinkti, neduodama lenkams tinkamai pasiruošti. Vokietija jau iš anksto turėjo sumobilizavusi ir sukoncentravusi savo kariuomenę. Vokiečių kariuomenės vadovybė, vokiečių-rusų susitarimui įvykus, tuojau ėmėsi visų reikalingų priemonių pradėti karo akciją prieš Lenkiją. Ir vos savaitei praslinkus po susitarimo, jau vokiečiai puolė lenkus. Tam žygiui jie Lenkijos pasieny sukoncentravo 70 pėstininkų divizijų, 9 šarvuotas divizijas ir 5 kavalerijos divizijas. Be to, dar buvo sutelktą keletas tūkstančių lėktuvų. Vokiečių karo vadovybė jau iš anksto buvo apskaičiavusi, kad santarvininkams, jeigu jie ryžtųsi kariauti, reikėsią bent dviejų savaičių visuotinei mobilizacijai pravesti ir bent dviejų savaičių kariuomenės koncentracijai atlikti. Vokiečių operacija buvo pagrįsta drąsiu žygiu, keturių savaičių laikotarpyje likviduoti lenkų frontą. Vokiečiai pradėjo puolimą dviem stipriomis armijomis. Viena jų slinko iš Silezijos, o kita — iš Rytprūsių.

Lenkai tik karo veiksmų išvakarėse militarizavę geležinkelius ir paskelbę visuotinę mobilizaciją, nebespėjo atlikti kariuomenės koncentracijos. Lenkai netikėtai užklupti, spėjama, pasienyje teturėjo vos 27 pėst. divizijas ir 12 kavalerijos brigadų. Tai dar daug trūko, nes lenkai operatyviniam planui pravesti buvo numatę sukoncentruoti 52 pėst. divizijos ir 20 kavalerijos brigadų. Planuota rusų pasienyje palikti 8 pėst. divizijas ir 4 kav. brigadas, o visas jėgas mesti į vokiečių pasienį. Lenkai galvojo greitai užimti Rytprūsius, puolant iš koridoriaus ir iš Nareva upyno. Tam jie ruošė smūgį Poznanės krašte, duodami jam dvigubą paskirtį: gintis prieš veržimąsi iš vakarų ir remti puolimą į Rytprūsius.

Bet Lenkija, neturėdama sukoncentruotos kariuomenės, negalėjo šį planą įvykdyti, nes trūko jėgų ir sumanumo. Be to, vokiečių aviacija išardė susisiekimą užfrontėje, sutrukdė transportą ir nebuvo galimybių kariuomenės rezervus pristatyti į frontą. Ir lenkų operatyvinis planas jau antrąją karo dieną visiškai sugriuvo. Lenkų kariuomenė pradėjo trauktis bent iki tos vietos, kur tikėjosi sulaukti rezervų. Padėčiai gelbėti, nutarta trauktis iki Narevo Bugo-Vyslos-Sano linijos. Bet ir šios viltys žuvo, nes vokiečių aviacija ir šarvuočiai jau buvo demoralizavę lenkų kariuomenę. Dalys, neturėdamos tarpusavio ryšio, traukėsi kovodamos be plano. O vokiečiai pradėjo naują supimo manevrą. Sumušę ties Radomu įzoliuotą lenkų kariuomenės grupę, vokiečiai perkirto liniją Varšuva - Liublinas. O motorizuotos kolonos ties Lvovu prasimušė į Vladimir Volyską ir pradėjo puolimą Lietuvos Brastos kryptimi. Kita grupė iš šiaurės taip pat pradėjo žygį į L. Brastą. Vokiečiai stengėsi apeiti lenkų gynimosi liniją ir uždaryti apsupime jų kariuomenę. Tokiai padėčiai esant, septynioliktą karo veiksmų dieną S. Rusijos kariuomenė peržengė Lenkijos sieną ir pradėjo ukrainiečių "gelbėjimo" žygį. Kartu su raudonąja armija atžygiavo tūkstančiai propagandistų apsikarščiusių Stalino paveikslais ir prisikrovusių vežimus komunistinės literatūros. O paskui juos jau žygiavo armijos sužvėrėjusių enkavedistų. Tai buvo S. Rusijos dovana išlaisvintiems "kraujo broliams".

Lenkų spaudos žiniomis prieškarinė Lenkija turėjo 152.226 kv. mylias žemės su 35,340,000 gyventojų. Rugsėjo 28 d. susitarimu S. Rusijai teko 78,550 kv. mylios žemės su 13,090,000 gyv. O Vokietija sau pasiliko 73,676 kv. mylias su 22,250,000 gyv. Dalis šios teritorijos buvo prijungta prie Vokietijos, dalis prie vokiečių sukurtos Slovakijos, o iš centrinės dalies buvo sudaryta General Gouvernement der besetzten polnischen Gebiete.

1939 m. spalio 5 d. Hitleris paskelbė, kad užimant Lenkiją Vokietija neteko apie 44,000 karių. Į tą skaičių įeina žuvusieji, sužeisti ir dingusieji be žinios. Bet šveicarų spauda, pasiremdama vokiečių karo ministerijos pranešimais, skelbė žymiai didesnius nuostolius. Būtent: žuvo 91,278 kariai, o sunkiai ir lengvai sužeista virš 148 tūkstančiai. Lenkai sunaikino vokiečių 551 tanką ir numušė 421 lėktuvą.

Sovietų spauda skelbė, kad užimant Lenkiją žuvo 731 raudonarmietis ir buvo 1,862 sužeisti.

Sovietų laikraštis "Krasnaja Zvezda" (1939 m. Nr. 215), aiškindama priežastis dėl ko sovietų armija turėjo įžengti į Lenkiją, rašė, kad Lenkiją į karą įstūmė jos netikę vadai. Lenkijos karo vadovybė nesugebėjusi organizuoti krašto gynimo. Būk tai istorinių metų bėgyje išskyrus kvailystes, nesugebėjo padaryti nieko gero. Lenkų politika tautinių mažumų atžvilgiu buvo žiauri. Per 20 poniškosios Lenkijos egzistavimo metų, lenkų tauta gyveno nepaprastai sunkiomis sąlygomis. Tautinės Lenkijos masės neturėjo politinių teisių, kurių joms nedavė rusų carizmas, negavo tų teisių ir nepriklausomai Lenkijai susikūrus.

"Preussische Zeitung" aiškino, jog Lenkija labai greitai pamiršo, kad jos valstybė buvo sudaryta tuo metu, kai Vokietija ir Rusija buvo karo nuvargintos ir neveiksmingos. Lenkija prisigrobė žemių, kurios etnografiniu požiūriu jai nepriklausė. Ji siekė su Rusija tokios sienos, kuri Jogailaičių dinastijos laikais. S. Rusija buvo priversta Rygoje pasirašyti sutartį, kuria į lenkų rankas pateko dalis Ukrainos ir Gudijos. Kartu su Rygos sutartimi Lenkija prisiėmė pareigą rūpintis jos teritorijon patekusiomis tautinėmis mažumomis. Tačiau Lenkija prisiimtų pareigų nevykdė ir tautines mažumas engė.

Kilus vokiečių- lenkų karui, Vokietija tuoj pradėjo stipriai bombarduoti Lenkijos miestus ir įvairias gyvenamas vietoves. Tai Lenkija tuoj paskelbė 30 atvirų miestų. Tame skaičiuje buvo ir Lietuvos miestas Gardinas. Tuo pat laiku, kai vokiečių aviacija daužė Lenkiją, Anglijos aviacija pradėjo "bombarduoti" Vokietiją. Tik ne bombomis, o proklamacijomis. Naktimis išmetė apie 20 milijonų atsišaukimų į vokiečių tautą.

1939 m. spalio 16 d. vokiečių lėktuvai pradėjo bombarduoti Angliją. Tas pirmasis smūgis teko Škotijai. Tų metų spalio 28 d. anglų aviacija nukirto pirmąjį vokiečių lėktuvą. Tai buvo Heinkel modelio bombonešis. Jis nukrito Skotijos, Dalkeith apylinkėj, netoli Lammermoor aukštumos. Lėktuvą aptarnavo trys vokiečių kariai. Iš jų du žuvo, o lėktuvo pilotas ltn. Rolf Niehoff buvo sužeistas ir paimtas į nelaisvę.

Žlugus Lenkijai, jos vietoje atsirado naujas Lietuvos kaimynas-Sovietų Rusija. Ir atsirado tokiu laiku, kuomet slavų pasaulis pasiryžo baigti uždarą būklę ir pereiti į sprendžiamą veiklą. 165 milijonų valstybė pasistumėjo į vakarus daugiau kaip 300 klm. Tuo laiku Vokietija ir S. Rusija supo beveik tris ketvirtadalius Lietuvos sienų. Dvi didelės ir galingos valstybės susijungė Lietuvos kaimynystėje. Ateities neaiškumus blogino greitas Lenkijos žlugimas, kurią parbloškė du didieji Lietuvos kaimynai. Ryšium su tuo Lietuvai kilo nauji rūpesčiai kaip reikės išsilaikyti ir išsaugoti savo nepriklausomybę.

Suvalkijos Sūnus

SKAITYK PATS IR PARAGING KITUS SKAITYTI NAUJIENAS

Frank Savickas įteikia trofėjų. Illinois seimo atstovas, Marquette Parko lietuvių išrinktas demokratas Frank Savickas įteikia moterų tinklinio "Neris" kapitonei I. Šnekutytei laimėjimo trofėjų. Šnekutytės vadovaujama moterų sportininkių grupė laimėjo Šiaurės Amerikos Moterų Tinklinio rungtynėse pirmąją vietą. Paveiksle iš kairės į dešinę stovi: A. Sabalytė, I. Skyriutė, J. Gilytė, atstovas Frank Savickas, lietuviškam jaunimui nupirkęs trofėjų, kapitonė I. Šnekutytė, D. Totoraitė, R. Žiupsnytė ir K. Rukuižytė.

Zarasiškių klubo susirinkimas ir jų parengimas

Š. m. gegužės 3 d. Hollywood Inn svetainėje įvyko Zarasiškių klubo narių visuotinis susirinkimas. Susirinkimą pravedė šio klubo pirmininkas Stasys Bikulčius. Minutės atsistojimu pagerbti šiais metais mirę klubo nariai: Petras Grakauskas, Agota Puslienė ir Bronė Tamienė.

Iš perskaityto praeito susirinkimo protokolo matėsi, kad šis klubas po $10 yra paskyręs Naujienoms, Draugui, Sandarai, Sophie Barcus bei Margučio radio valandėlėms. Alvudo statomiems senelių namams paskirta $100.

Šiame susirinkime paskirta $10 Altui, $15 apakusiam ilgamečiui šio klubo buvusiam sekretoriui Pranui Zaleckai. Pirmininkas Bikulčius pranešė, kad Lietuvos kariuomenės savanoris - kūrėjas, vyties kryžiaus kavalierius, kovose su Lietuvos priešais nustojęs sveikatos ir vienos rankos, atsidūrė sunkioje padėtyje. Jis sunkiai serga ir be žmonos pagalbos net iš lovos nepajėgia atsikelti. Sakė, jog tai esąs Kazys Dobilas. Pirmininko manymu, kokią didesnę pašalpą klubas negalįs jam suteikti, bet nors simbolinę auką reikėtų paskirti. Pirmininkui karštai pritarė klubo narys Adolfas Juodka. Buvo pasiūlyta ir priimta iš klubo kasos paskirti nors simbolinę auką ($25) šiam nelaimėn patekusiam savanoriui.

Toliau jau vyko smulkūs klubo reikalai ir reikalėliai. Tarp kitko, klubo pirmininkas ir Blekienė pranešė, kad š. m. gegužės 9 d. 7 val. vakare toje pat Hollywood Inn svetainėje (prie (Western ir 43 gatvė) įvyks šaunus jų parengimas - vakaras. Gros geras orkestras. Bus paskirta įvairių dovanėlių. Skanių pagal aukštaičių ir kitų lietuvių skonį valgių prigaminta. Netruks ir silpnų ir stipresnių gėrimėlių. Būsią ir kažkokių staigmenų. Vakaras tikrai būsiąs įdomus ir, kaip ir anksčiau, apsilankę nebus apvilti.

Taigi Zarasiškių klubas ir šio pasilinksminimo rengėjai prašo lietuvius atsilankyti. Kaip pirmininkas teigė, kiekvienas atliekamas centas bus skiriamas lietuviškiems reikalams. Dar karta nepamirškite gegužės 9 d. Zarasiškių klubo rengiamo pasilinksminimo.

Stasys Juškėnas

Savo naminę vaistų spintelę reikia nepaprastai švariai ir tvarkingai užlaikyti, kaip šiame vaizdelyje parodyta: išimti visas bonkutes ir nuplauti lentynas; patikrinti visus užrašus, kad neįvyktų klaidų, nes vaistų sumaišymas gali būti fatališkas. Patikrinti, kokių vaistų trūksta ir juos papildyti, kad būtum bet kokiam netikėtumui pasiruošęs.

REMKITE TUOS BIZNIERIUS, KURIE GARSINASI "NAUJIENOSE"

Prof. Vaclovo Biržiškos
SENŲJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA
Pirmajame tome yra 208 puslapiai, o antrajame 226 pusl. Abu tomai minkštuose viršeliuose parduodami už $4.00, o kietuose viršeliuose už $6.00.
Abi knygas gausite, jei pinigus pasiųsite tokiu adresu:
NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street Chicago 8, Illinois

KNYGOS VAIKAMS IR JAUNIMUI

— Sek pasaką, mamyte,
Apie senus laikus,
Kai aitvarai ir laumės
Skrajojo po laukus...

S. Petersonienė

Poezija ir pasakos yra vaikų mėgstami ne mažiau kaip žaidimai ar krykštavimai. Naujienose galima gauti šių perlų ir žemčiūgų mūsų mažiesiems bei jaunimui:

1. **Antanas Baranauskas, ANYKŠČIŲ ŠILELIS.** Didelio formato, spausdinta stambiomis raidėmis, dail. P. Lapės gausiai iliustruota. Puikus leidinys, kietais viršeliais, spalvotu aplanku, kainuoja 5 dol.
2. **Jonas Minelga, LABAS RYTAS VOVERE.** Didelio formato, drobės viršeliais. V. Veselkos iliustruota, 88 psl., 2,50 dol.
3. **Janina Narūnė, JAUNIEJI DAIGELIAI.** Eilėraščiai vaikams. Gausiai iliustruota žaviomis nuotraukomis, piešiniais ir ornamentais. 56 psl.. Kainuoja 2.00 dol.
4. **Stasė Vanagaitė - Petersonienė, LAUMĖ DAUMĖ.** 17 eilėraščių, kaip pasakų, apie paslaptingąsias laumes Tėvų Žemėje. Labai gražus leidinys, didelio formato, kietais viršeliais, gausiai dail. J. Kiburo iliustruota, 64 psl., kaina 5 dol.
5. **Leonardas Žitkevičius, SAULUTĖ DEBESĖLIUOS.** Eilėraščiai vaikams. Dail. J. Pilipausko iliustruota, 64 psl., kaina 1,50 dol.
6. **Antanas Vaičiulaitis, GLUOSNIŲ DAINA.** Padavimai, parašyti puikiu stiliumi. Tinka jauniesiems ir suaugusiems. 127 psl., kaina 2,50 dol.
7. **Jurgis Jankus, PIRMASIS RŪPESTIS.** 14 novelių jaunimui ir suaugusiems. 213 psl., kaina 2 dol.

Nedaug kas žino, kad didysis Aukštaičių krašto ganytojas vysk. A. Baranauskas parašė Anykščių Šilelį, įrodyti nutautėjusiai šviesuomenei lietuvių kalbos lankstumą poezijoje... Pamatykime ir šiandieną, kad tai jam pavyko. Apsižiūrėkime, ar šių laikų mūsų jaunieji nepervertina TV ekranuose nušlifuotos svetimos kalbos, savosios nenaudai. Visi čia paminėti poetai ir rašytojai savo kūriniais toli pralenkia pigių išsireiškimų kasdieninius artistus, sukurdami žodžių žaisme sąmoningus ir labai prasmingus vaizdus bei nuotaikas sielos gelmėse, liekančius visą amžių.

NAUJIENOS,
1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608.

KNYGA - GERIAUSIA DOVANA

1. Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS II t., 336 psl. $5.00
2. Juozas Liūdžius, RAŠTAI, 246 psl. $3.00
3. M. Zoščenko, SATYRINĖS NOVELĖS, 199 psl. $2.00
4. Liudas Mikšys, IŠ ISTORIJOS ŪKANŲ ATEINA LIETUVA. 699 psl. $12.00
5. Juozas Kapačinskas, SIAUBINGOS DIENOS, 376 psl. $4.00
6. J. Augustaitis, ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA. 154 psl. $1.50
7. Prof. V. Biržiška, SENŲJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA, du tomai, 207 ir 225 psl. $2.00 ir $3.00
8. Marius Katiliškis, ŠVENTADIENIS UŽ MIESTO, 356 psl. $5.00
9. St. Kairys, LIETUVA BUDO, 416 psl. $2.00
10. Vl. Mingėla, KUN. ANTANAS MILUKAS, Jo gyvenimas ir darbai. $6.00
11. Adomas P. Jasas, BŪK PALAIMINTAS! $3.00
12. Dr. Antanas J. Gussen, DANTYS, 158 psl., minkštais viršeliais $2.00, kietais $4.00
13. Juozas Švaistas, PETRAS ŠIRVOKAS, 228 psl. $2.00
14. Henrikas Radauskas, EILĖRAŠČIAI, 239 psl. $5.00
15. Mikas Petrauskas, EGLĖ ŽALČIŲ KARALIENĖ. $5.00
16. C. R. Jurgėla, HISTORY OF THE LITHUANIAN NATION. $10.00
17. Petronėlė Orintaitė, KĄ LAUMĖS LĖMĖ. 236 psl. $3.00
18. Kipras Bielinis, TERORO IR VERGIJOS IMPERIJA. 310 psl. $1.00
19. Dr. J. B. Končius, VYTAUTAS THE GREAT, 211 psl. angliškai. $4.00
20. Pranys Alšėnas, MARTYNAS JANKUS, biografija, 294 psl. $4.00
21. Stasys Santvaras, AUKOS TAURĖ, lyrika, 152 psl. $2.50
22. V. D. Sruogienė, LIETUVOS ISTORIJA, 416 psl. $6.00

Šitas knygas galite įsigyti "Naujienų" ofise arba gauti paštu, atsiuntę nurodytas sumas čekiu arba money orderiu, šiuo adresu:

"NAUJIENOS"
1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka du didelius darbus. Pirma, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti.

Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuošimčius nuo mėnesio pirmos.

6% PER ANNUM ON SAVINGS CERTIFICATES OF $5,000. OR MORE, 2 YEAR MATURITY

5% UNIVEST TAUPYMO SĄSKAITOMS

Taupymo indėliai Apdrausti iki $20,000.

INSURED

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Įsteigta 1923 metais Tel. 421-3070

Įstaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-600

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:
in Chicago $20.00 per year, $11.00 per six month, $6.00 per 3 months. In other USA localities $18.00 per year, $10.00 per six months, $5.00 per three months; Canada $20.00 per year; other countries $21.00 per year.

10 cents per copy, 10 c. on Saturday

Dienraščio kainos:

Chicagoje ir priemiesčiuose

metams	$20.00
pusei metų	$11.00
trims mėnesiams	$6.00
vienam mėnesiui	$2.00

Kitose JAV vietose:

metams	$18.00
pusei metų	$10.00
trims mėnesiams	$5.00
vienam mėnesiui	$1.75

Kanadoje:

metams	$20.00
pusei metų	$11.00
vienam mėnesiui	$2.00

Užsieniuose:

metams	$21.00
pusei metų	$11.00
vienam mėnesiui	$2.50

Naujienos eina kasdien, išskiriant sekmadienius. Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. Telef. HAymarket 1-6100.

Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Lietuviai žavisi sirenų balsais

Praeitą sekmadienį keli šimtai Chicagos ir jos apylinkėse gyvenančių lietuvių nuvyko į miesto centrą, kad galėtų pasiklausyti Vilniaus operos solisto Vaclovo Daunoro dainų. Tikslaus atsilankiusių skaičiaus dar nežinome, bet patys rengėjai sako, kad salė buvo apypilnė, gale ir šonuose buvo tuščių sėdynių. Išnuomotoje salėje buvo žymiai daugiau vietos, bet reikia stebėtis, kad suėjo toks didelis dainos mėgėjų skaičius.

Publiką sudarė įvairaus meno mėgėjai. Vieni patys dainuoja, kiti lietuviškas dainas mėgsta. Vieni patys groja, kiti nori pasiklausyti kaip kiti groja. Vieni modernius paveikslus patys tepa, o kiti nori pamatyti ką nors kitoniško. Ne tik pačioje Chicagoje, bet ir jos apylinkėse gyvenantiems komunistams ar komunistuojantiems buvo įsakyta būtinai suvažiuoti į Chicagą ir dalyvauti koncerte. Komunistai šaukė specialius susirinkimus ir juos laiku nutraukė, kad nariai galėtų sugūžėti į koncertą. Bet Maskvai ištikimų mūsų tautiečių Chicagoje nedaug, jie negalėtų nei dešimtadalio salės pripildyti. Publikos daugumą sudarė menu besidomintieji tremtiniai, Chicagon atvažiavę Antrojo Pasaulinio Karo pabaigoje.

Maskvos politiką visą laiką rėmusi ir remianti "Vilnis" šitaip aprašo praeitą sekmadienį suruoštą Vaclovo Daunoro koncertą:

> "Entuziazmas buvo stebėtinai didelis. Labai svarbu. Iš trijų Čikagos lietuvių dienraščių tik "Vilnis" rėmė, garsino Daunoro koncertą. "Naujienos" piktai prieš jį rašė. Klerikalai suruošė kokį televizijos pokylį" ("Vilnis", 1970 m. geg. 5 d., 1 psl.).

Kad "Vilnis" garsino ir rėmė koncertą, tai teisybė, bet kad klerikalai būtų kokį televizijos pokylį suruošę, tai melas. Viena, klerikalai jokios televizijos neturi. "Lietuviai Televizijoje" finansų komitetas tą popietę buvo suruošęs banketą savo iždui papildyti. "Lietuviai Televizijoje" brangiai kainuoja, o pajamų iš to nedaug. Televizijos vadovai, entuziastų būrelio remiami, stengiasi rasti lėšų didėjančiom sąskaitom apmokėti. Kiek mums žinoma, jie nėra klerikalai. Komunistinė "Vilnis" čia ne tik nieku dėtus lietuvius apšmeižė, bet bandė nutraukti dėmesį nuo klerikalų. Ji norėjo sudaryti įspūdį, kad klerikalai, norėdami pakenkti ruošiamam koncertui, pokylius ruošė. Tai neteisybė, klerikalai jokio pokylio nebuvo suruošę ir ruošiamam koncertui nenorėjo pakenkti.

Yra pagrindo manyti, kad klerikalai padėjo koncertą ruošti. Jie padėjo tiesioginiu ir netiesioginiu būdu. Chicagoje leidžiamas katalikų marijonų "Draugas" atsisakė įdėti Amerikos Lietuvių Tarybos paruoštą pareiškimą, liečiantį sovietų valdžios parinktiems dainininkams ruošiamus koncertus. Amerikos Lietuvių Taryboje katalikai turi didoką atstovų skaičių. Atstovus siunčia ne vien politinės katalikų organizacijos, bet ir Romos katalikų susivienijimas. Katalikų atstovai ilgus metus pirmininkavo Amerikos Lietuvių Tarybai, o paskutiniais metais katalikų atstovai užima aukštas ir atsakomingas vietas Alte. Alte esantieji katalikų atstovai koncerto reikalu paruošė specialų pareiškimą, bet marijonų organo redakcijoje sėdintieji katalikų atstovai nepanoro minėto pareiškimo paskelbti.

"Vilnis", nenorėdama šios "Draugo" paramos minėti, išvilko ir apšmeižė nieko dėtą įstaigą, o "Draugas", norėdamas sukonfūzyti savo skaitytojus, prieš patį koncertą įdėjo Daunoro koncerto "organizatorių" sąrašą, žinodamas, kad svarbiausius koncerto reikalus aptaria ir nutaria visai kiti žmonės. "Draugas" rašo, kad

> "Solisto Vacio Daunoro koncertą... rengia grupė žmonių, susidedanti iš sekančių asmenų: Ar. Bičiūno, D. Bielskaus, R. Dirvonio, V. Germano, D. Korzonienės, R. Kviklytės, L. Mockūno, dr. T. Remeikio, A. Valaitytės, V. Vepšto, L. Vėžienės ir G. Vėžio." ("Draugas", 1970 m. geg. 2 d. 6 psl.

"Draugas", skelbdamas šį koncerto "rengėjų" sąrašą, užmiršo savo skaitytojams pasakyti, kad judri koncerto tiketų pardavėja R. Kviklytė yra "Draugo" redaktoriaus Broniaus Kviklio duktė; kad apie pavergtos lietuvių tautos kovą prieš okupantus "labai daug" žinanti A. Valaitytė yra "Draugo" administratoriaus duktė; kad Ar. Bičiūnas yra didelių katalikų veikėjų sūnus.

"Vilnis" gali savo skaitytojams pasakoti, kad klerikalai koncerto metu ruošia pokylius, bet "Draugas" tegu nebando sudaryti įspūdžio, kad jie nei tiesioginiu, nei netiesioginiu būdu nerėmė koncerto. Paskelbdami Daunoro koncerto tiketų pardavėjus, jie bando sudaryti įspūdį, jog tai yra koncerto rengėjai. Tikrasis koncerto organizatorius yra rusas okupantas. Maskva ne tik nutaria, kada, kur ir kokį koncertą ruošti, bet ji parenka ir "koncerto rengėjus". Galimas daiktas, kad Maskvos agentas pakužda V. Andruliui, kas ir kaip apie koncertą parašyti. Maskva iš Washingtono į koncertą atsiunčia specialius atstovus, kurie daboja, kad viskas būtų suvaidinta ir parašyta pagal iš anksto numatytas ir paruoštas instrukcijas.

Didelė lietuvių dauguma supranta, žino, ir Maskvos suruoštame vaidinime nedalyvavo. Bet gaila, kad lietuvių tarpe vis dėlto atsirado ir tokių mūsų tautiečių, kurie žavisi sirenų balsais... Jie, matyt, nežino ir nesupranta, kad sirenų balsas neša mirtį ne tik jiems patiems, bet ir didelei lietuvių tautos daliai.

L. VAICIONIENĖ

GRANDINĖLĖS APYBRAIŽA

Kiekvieno tautinio liaudies šokio autorius yra tauta, sukūrusi juos visus, kaip kitas savo kūrybos šakas, pagal savo pasaulėjautą. Kiekvienas šokis atskirai turi savo vardą, atsako pats savimi į temą, kalbėdamas savais jausmais ir savo išmintimi, "filosofija". Jie kiekvienas yra atskiras vienetas. Jų ir fiziškai būdingas tautinis judėsys eina kartu su savo daina, kalba, raštu, muzika, drabužiais, spalvomis. Jų kiekvienas yra tautinė vertybė, savo tautos pažįstama, o kitataučių, svarbiausia, pagal skirtingumą nuo kitų tautų vertinama.

Į tautinius šokius, ypač į mūsų gali būti ir yra įsikirtusių svetimybių, net svetimų pačių vardų, kaip ir mūsų kalba kad buvo labai apdarkyta barbarizmais. O miestiečių — net virtusi "žargonu" (Kas ją yra atgręžęs į tikruosius šaltinius, visiems žinoma).

Mūsų tautiniai atkurtieji stilizuotieji šokiai, kad jie teisingai kalbėtų tautos vardu, irgi turi būti apvalyti nuo visokių barbarizmų. Tautinių šokių šokėjai įsijaučia į jų dvasią. Kas negali įsijausti, turi bent jos tyčia nežaloti. Tautiniams šokiams šokti netaikytina kurio nors baleto ar kitos tautos tautinių šokių mokykla, o šokama pagal savo tautos mokyklą.

Jeigu toks, pirmiau minėtas, Moisejevas, ar kitas, kurdamas ar sukūręs sovietinio visasąjunginio šokio mokyklą, kaip sako "savo darbe mes remiamės rusų klasinio šokio tradicijomis"... tai mes čia kieno tradicijomis turėtume remtis, norėdami išlaikyti savo tapatybę ir savo buvimo tikrovę.

Grandinėlės šokių vertintojai, išskyrus kelis pačius paskutiniuosius 1970. IV. 10 ir 14 "Darbininke" ir dar vienur kitur, jos lietuviškumu suabejoję — visi kiti vertino beveik išimtinai pagal šokėjų tikrai gerą patį fizinį šokimą ir pagal išorinius "patrauklius" efektus. Visi vertintojai iš savo skonio, savo tautinio masto, iš savo į tautinį meną pažiūros, iš šiandieniškos dvasios gyvenimo kraipymų yra teisingi. Kaip ir kuo, iš tų pirmiau mano išrašytų iš spaudos apibūdinimų Grandinėlės spektaklius pavadinsi, taip nepagadinsi... Plačiau ir nuodugniau panagrinėti kiekvieną iš tų apibūdinimų reikėtų prirašyti po ilgą straipsnį. Tai būtų atskiras darbas, ir aš to dabar nesiimu.

Nenorėdama aniems vertintojams primesti į Grandinėlės šokių, kitokios pažiūros, negu jie patys turi, nebūdama nei aristokratė, nei priklausanti čia rinktinei visuomenei, o tik iš baimės atnešto į mano kraštą siaubo ir vergo dalios pabėgėlė, irgi, manau nepagadinsiu,

◆

Grandinėlės programose būna palyginus didelė dalis šokių su neatlietuvintais vardais, kalbos barbarizmais. Čikagoje paskiausio spektaklio programoje — Lenciūgėlis, Kadrilius, Polko... O Kaukazo tautelės lezginų plačiai žinomas šokis Lezginka, buvęs carų okupuotoje Lietuvoje šokamas rinktinės visuomenės, įvesdintas į programą Lezginėlės vardu. Lietuvišku vardu ir judesiu Pakelkojis nauja stilizacija dviem trečdaliais sutapatintas (J. Lingio) su kazoku. Tai tas pats, kuris okup. Lietuvoje padarytas būdingiausiu "lietuvišku" kazoku spalio revoliucijos ir panašių minėjimų šokiu. Pastebime ir kitų šokių ar jų dalių iškrypimo iš lietuviško tautinio stiliaus, ar vieno kurio kai kuriuos judesius pakeistus svetimais "nepaprastais". Į programos tarpą įsileidimas trūbadūro su gitara ir svetima kalba dainomis, koncerto pabaigoje šokamas gyvenamo krašto liaudies šokis (Square dance) programoje visų šokių vien tik anglų kalba aprašymas... irgi padeda suprasti Grandinėlės dvasią ir kelio krypti. O programa — spaudinys su viršelyje foto nuotrauka labai gražių šokėjų apsirengusių (nežymu kurių spalvų) tautiniais drabužiais, yra tautinės formos ir ne visai tautiio turinio.

◆

Grandinėlės orkestras ne samdytas kokį gauna, bet pačių susidarytas. Tačiau jis tokia instrumentų sudėtimi (nėra nei vieno tautinio) ir muzika artimesnis šiaip kokiam pramoginiam orkestrui, kad ir geram restoranui ar kavinei, bet tolimas nuo mūsų tautinių šokių palydos. Jis, orkestras, prasiveržiamas ir svetimais, naujoviškais skambesiais, garsais, iš esmės nėra mūsų tautinių šokių, ypač lyriškesniųjų papildymas, bet su jais grumiasi. Liaudies šokiai šaukte šaukiasi ir sau lygios orkestracijos ir melodijos...

(b. d.)

NETIKSLUS PRANEŠIMAS

Š. m. balandžio mėn. 28 d. "Drauge" tilpo JAV LB Centro Valdybos pranešimas, kuris yra netikslus ir klaidinantis visuomenę. Ten rašoma: "JAV LB centro valdyba 1970 m. bal. 19 d. savo posėdyje, kuriame dalyvavo III-čios Tautinių šokių šventės komiteto pirm. dr. L. Kriaučeliūnas, programos vadovė J. Matulaitienė ir LB Chicagos apygardos valdybos atstovai pirm. A. Juškevičius ir Irena Smieliauskienė, paskirstė III-čios Tautinių šokių šventės planą. 4,000 dol. palikta IV-tai Tautinių šokių šventei, o likusieji pinigai lieka JAV LB centro valdybos kasoj ir bus naudojami tautinių šokių puoselėjimui. Tačiau posėdžio nutarimu tie pinigai negali būti naudojami tautinių šokių grupių išvykoms remti."

Kaip žinome, III-jii Tautinių šokių šventė davė 13,111 dolerių ir 78 centus pelno. Tie pinigai šokių šventės rengimo komiteto buvo įteikti 1969 m. balandžio mėn. 20 d. LB Tarybos Prezidiumo pirmininkui p. J. Kapočiui, kuris tuos pinigus perdavė LB centro valdybai.

Pagal JAV LB centro valdybos pranešimą atrodo, kad visi pinigai paskirti tautinių šokių reikalams. Bet iš tikrųjų taip nėra. Centro valdybos pirmininkas p. Nainys pranešė, kad iš pelno pinigų 4,866 dol. ir 4 centai yra išleisti įvairioms centro valdybos skoloms apmokėti. Kadangi tie pinigai buvo suaukoti tik šokančiam jaunimui, o šokių vadovų pageidavimu būtų panaudoti tik tautinių šokių puoselėjimui ir sekančios tautinių šokių šventės rengimui. Aš, kaip buvęs III-čios Tautinių šokių šventės rengimo komiteto pirmininkas, pareiškiau centro valdybai protestą už tokį savivaliavimą, neatsižvelgiant į aukotojų valią, nei į tautinių šokių grupių vadovų pageidavimus, išleidžiant pinigus prieš paskirstymą kitiems reikalams.

Nors buvau pakviestas į šokių šventės pelno paskirstymą, iš to pelno jau buvo likę tik 8,245 dol ir 74 centai. Iš jų 4,000 dolerių paskirta IV-sios Tautinių šokių šventės rengimui, likusius 4,245 dol ir 74 centus pasiėmė globoti LB centro valdyba tautinių šokių puoselėjimo reikalams.

Dr. L. Kriaučeliūnas
Buvęs III-sios Tautinių šokių šventės rengimo komiteto pirmininkas

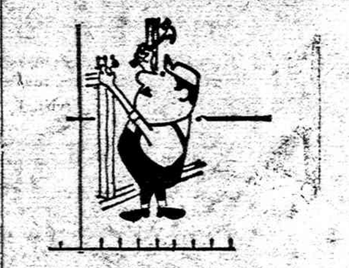

SKAITYK IR KITAM PATARK SKAITYTI DEMOKRATINĮ DIENRAŠTĮ "NAUJIENAS"

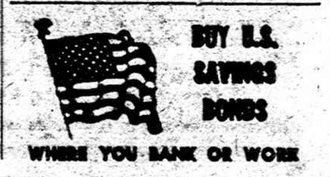

VLADAS CIVINSKAS

Knyga apie prarastą praeitį

KRITIŠKOS PASTABOS APIE M. MEŠKAUSKIENĖS NESUPRASTUS TOLIUS

7

Bet čia dar ne viskas. Kiekvienas komunistų partijos narys, taip pat pagal seną rusų tradiciją, kartu yra ir jos saugumo agentas. Nežinau, kiek šie komunistų ryšiai su savu saugumu tvirti dabar, bet 1940 - 41 m. jų tvirtumu suabejoti nėra pagrindo. Mikalina Meškauskienė, su tokia panieka knygoje kalbanti apie saugumą, čia nėra išimtis.

Jei šioje vietoje Mikalinai Meškauskienei primintume vieną dramatiškai komišką sceną "Valstiečių Laikraščio" redakcijoje 1941 m. pavasarį, kur jos akivaizdoje redakcijos bendradarbis A. Steponaitis, būdamas girtame stovyje, nepadoriai išsireiškė apie tėvą Staliną, ir paklaustume, kur dingo jis po poros savaičių, atsakyti, tur būt, nebūtų malonu.

Bet tai jau tolimesni laikai. Geriau grįžkime į universitetą.

Mikalina Navikaitė čia savuose vandenyse. Apie studijas knygoje ji visai nekalba, tarytum ne jų ir atvažiavusi. Ji pasinėrusi aušrininkų ir socialistų revoliucionierių — eserų, vėliau pasivadinusių maksimalistais, visuomeninėje ir politinėje veikloje, kuriai atiduodami visi laisvalaikiai. Ji dar tik studentė fuksė, bet jau eserų centro komiteto narė, iždininkė, ir aušrininkų knyginin kė. Ji dėsto kairiųjų studentų suorganizuotuose darbininkams vakariniuose kursuose, jos, kaip paskaitų organizatorės, adresas — M. Navikaitė, Laisvės alėja 19, butas 7 — kiekviename "Aušrinės" numeryje. Šalia šių kasdieninių darbų daugybė kitų uždavinių veiklos: slapti ir pusiau slapti susirinkimai, studentų organizuojamos paskaitos universitete su diskusijomis ir be diskusijų, mitingai su mušt nėmis ir be muštynių, slaptų spaustuvėlių perkėlimai, į kalėjimą pakliuvusių draugų lankymas, aprūpinimas maistu ir drabužiais ir kitais daiktais, ir tt. Kiekvienam ir kiekvienai tai būtų neįmanomai sunku, bet Mikalina patenkinta, jos pilna visur. Ir ji suranda dar laiko ir draugams, ir kinui.

Kokie šie pasakojimai bebūtų, teisingi ar išpūsti, jie parodo nepaprastą ano meto studentų aušrininkų ir eserų aktingumą, drąsą, tikslų ir jiems siekti metodų pažinimą. Bet Mikalina Navikaitė, tikriau — Mikalina Meškauaskienė nepaliaunamai juos kaltina lėkštumu, nesusigaudymu, ką daryti, nežinojimu atsakymų į laiko statomus klausimus. Tai tipingi komunistų kaltinimai visoms nepakenčiamoms kairiųjų organizacijoms, ir jau vien šitas sutapimas kelia įtarimą, kad visi šie klausimai yra žymiai vėlesnės kilmės ir atsiradę ne jaunos gimnazistės a. studentės, bet užkietėjusios senos komunistės galvoje, tuo siekiant ps,chologiškiau pagrįsti ir įtikimiau pasiaiškinti dėl savo jaunystės idėjų ir draugų gėdingo išdavimo.

Gruodžio 17 d. perversmas studentę Mikaliną Navikaitę rado tėviškėje, besveikstančią ir bestiprėjančią po labai sunkios ligos. Kai grįžo į Kauną, gyvenimas jau buvo pasikeitęs iš pagrindų. Kratos, suėmimai ir sustiprintas sekimas visiškai buvo suparaližavęs kairiųjų studentų organizacijų veiklą. Veiklesnieji vadai buvo išbėgioję į užsienius, o likusieji susigūžę ir pritilę slėpėsi iš viešumos, laukdami pragiedrėjimų.

"Studentai tautininkai neolituanai vaikščiojo išraudę, pasipūtę, lyg gaidžiai. Matėsi, kad jie dažnai "švenčia pergalę" ir į Alma Mater ateina išgėrę, auditorijose ir koridoriuose nuo jų trenkė degtinės kvapas. O tas prasigėręs raudonas pilvūzas iš vyriausiojo štabo Grigaliūnas - Glovackis į universitetą jau ateidavo su generolo uniforma." (395 psl.).

Kairieji studentai neolituanų daugiau jau nelietė ir iš jų viešai nesišaipė, laikėsi atsargiai ir vengė bet kokių nesusipratimų.

Ką daryti klausia Mikalina Navikaitė, bet niekas neskuba su atsakymais.

"Eserų partijos vadovybė tylėjo. Tylėjo ir aušrininkų vadovės. Dažnai sutikus Agnę Murzaitę ir Juzytę Kudirkaitę, klausinėjau — kodėl mes tylim, kodėl nieko nedarom, lyg būtumėm liaudininkai ar socialdemokratai.

— Reikia palaukti, išsaugoti mūsų jėgas, susikaupti, — aiškino mūsų vadovės.

— Laukti, o kas naktį kratos, suėmimai, pilni kalėjimai...

— Susirinkime, išsiaiškinsime, tik reikia būti atsargiems, reikia kiek palaukti." (397 psl.).

Išmintingos buvo tos aušrininkų vadovės, suprato padėtį, jautė atsakomybę ir prieš organizaciją, ir prieš draugus, ir jei Mikalina būtų pajėgusi jas suprasti, greičiausiai ir jos gyvenimas būtų susiklostęs kitaip.

7.

Kalėjimo atsiminimai parašyti tuo pat metodu, kaip ir visa knyga, tik čia daugiau dėmesio sutelkta į žmones, negu į įvykius. Nes tai ir neišvengiama, nes kalėjime žmonių daug, įvykių maža, o kiekvienas žmogus — tai vis nauja istorija, įdomi ir charakteriais, ir išgyvenimais.

Mikalina Navikaitė į kalėjimą atvežta 1928 m. kovo 13 d. po areštų, palietusių nemažą eserų ir gal aušrininkų. Kratos metu pas ją nieko reikšmingesnio nebuvo rasta, ir greičiausia ji tuojau būtų buvusi paleista. Visas slaptasis krovinys buvo paliktas pas studentę Vandą Mykolaitytę, kuri per apsileidimą gautų daiktų laiku nepaslėpė, o pati Mikalina taip pat per apsileidimą ar nepatyrimą konspiracijoje nė nepatikrino, ar tie daiktai paslėpti. Pas Vandą Mykolaitytę rastoji medžiaga buvo sunkiai įkriminuojanti, ir Mikalina, gelbėdama nekaltą draugę, prisipažino tardymo metu prie tų daiktų ir kariuomenės teismo buvo nubausta 16 metų kalėjimo, bet pagal tų pačių metų amnestiją bausmė buvo sumažinta lygiai pusiau.

Politinių kalinių būklės ir sąlygų nepriklausomos Lietuvos kalėjimuose aprašymai šioje knygoje yra vieni iš geriausių ir įdomiausių bet kada ir bet kur skaitytų, ir tik gaila, kad jų autorius yra sena užkietėjusi komunistė, bet ne kuris kitas labiau neutralus asmuo. Nes kas juos bebūtų rašęs, skaitytoją domintų, stebintų ir jaudintų iš vienos pusės kalėjimo administracijos žiaurumas, kartais pasiekiantis sadizmo laipsnį, sauvaliavimai ir užsimiršimas, kad vis dėlto tose kamerose uždaryti žmonės, bet ne koki pabaisos, o iš kitos — politinių kalinių kalinimo sąlygos, jų drausmingumas ir susiklausymas, komunistų kalinių kolektyvai ir jų struktūra, kalinių kovos metodai už sąlygų pagerinimą, kontaktai su laisve, apsirūpinimas draudžiama literatūra ir kt. Šiuo atveju kiekvienas Meškauskienės žodis, koks jis teisingas ir objektyvus bebūtų, kiekviena dramatiškiau aprašyta scena, kiekvienas pasipiktinimas administracijos sauvaliavimais ir neteisingumu tuoj sukelia priešingą reakciją ir įtarimą autorės tendencingumu, priekaištingų ir kitur dėmesį nukeliančių klausimų.

(Bus daugiau)

DR. ANNA BALIŪNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES
IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Ofiso telef.: PRospect 8-3229
Rezid. telef.: WAlbrook 5-5076
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto, nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta. Ligonius priima tik susitarus.

Rez. tel. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building). Tel. LU 5-6446
Priima ligonius pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti 374-8012

DR. S. BIEŽIS
Telef.: PRospect 8-1717
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8 tiktai antradieniais ir penktadieniais. Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEmlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS.
Pirmad., ketvirtad. nuo 1—4 ir 7—9, antrad., penktadienį nuo 1—5, treč. ir šeštad. tiktai susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabinetą perėmė optometristas
DR. EDMUND E. CIARA
2709 W. 51st STREET
Tel.: GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: Pirm., ketv. 1—4, 7—9, antrad., penkt. 10—4, ir šeštad. 10—2 val.

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1—4 popiet ir 6—8 val. Treč. ir šeštad. uždaryta
Ofiso tel.: POrtsmouth 7-6000
Rebid. telef.: GArden 3-7278

Tel. ofiso: PR 8-7773; rez.: PR 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
Priima tik susitarus.
Valandos: pirmad., ketvirtad., 5—8, antrad. 2—4.

DR. ED. MARKUNAS
LIETUVIS OPTOMETRISTAS
4018 N. Lincoln Avenue
Chicago, Ill. 60618 Tel. 525-0952

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801.
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmad. ir penktad. nuo 2 iki 8 v. p. p.; antrad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 11 ir nuo 4 iki 8, o šeštadienį nuo 9 iki 12 val.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVIŠKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
OFISAS 2454 WEST 71st ST.
Val.: antrad. nuo 2—5 po pietų, ketvirtad. nuo 6—8 vak.
Ofiso telef.: 776-2880
Naujas rez. telef.: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 West 71st St.
Tel. 925-8296
Valandos: 2—8 val. vak. Penktadienį 10—12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Sekmadieniais ir trečiadieniais uždaryta.
Rez. tel.: WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antrad., trečiad., ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais 2-4 val. po pietų ir kitu laiku pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telef.: HEmlock 4-2123
Rezid. telef.: Gibson 8-6195
Priima ligonius pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telefonu HE 4-2123 jei neatsiliepia, tai telef. GI 8-6195

Brighton Parkas

— Brighton Parko Lietuvių Moterų klubo eilinis susirinkimas įvyks ketvirtadienį, gegužės 7 d. Vengeliauskienės salėje, 4500 So. Talman Ave. 8 val. vak. Narės prašomos atvykti, nes yra daug svarbių reikalų aptarti. Po susirinkimo bus užkandžiai ir visų motinų pagerbimas.

— Eržvilko Draugiško klubo eilinis susirinkimas įvyks trečiadienį, gegužės 6 d. Vengeliauskienės salėje, 4500 So. Talman Ave. nuo 8 val. vak. Narės prašomos atsilankyti, nes yra neužbaigtų reikalų aptarti. Bus išduodamas raportas iš įvykusio baliaus. Po susirinkimo bus vaišės.

E. McNamee, rašt.

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandažai. Speciali pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9—4 ir 6—8. Šeštadieniais 9—1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telef.: PRospect 6-5084

MOVING
Apdraustas perkraustymas iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 W. 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
2EMA KAINA
R. ŠERĖNAS
2047 W. 67th Pl. WAlbrook 5-8063

GRADINSKAS
AM-FM RADIJŲ
KAINOS PRASIDEDA NUO
$15.00
2512 W. 47 ST. — FR 6-1998
LIETUVI, EIK PAS LIETUVĮ!

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA, 1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10—11 val. ryto. — Šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Vakaruškos: Pirmadieniais 7 v. v.
Tel.: HEmlock 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

ŠIĄ VASARĄ TRYS
EKSKURSIJOS
Į LIETUVĄ
Gegužės 28, liepos 14 ir rugpiūčio 31
Kiekviena kelionė tęsis 21 dieną. Vietų skaičius ribotas. Registruokitės tuojau. Išrūpiname leidimą ilgesnį laiką pabūti Lietuvoje. Paruošiame dokumentus atsikviesti gimines į Ameriką.
Kreipkitės į
WALTER RASK - RASČIAUSKĄ
AMERICAN
TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 So. Western Ave.
Chicago, Illinois 60643
Tel. 238-9787-8

SKAITYK IR KITAM PATARK SKAITYTI "NAUJIENAS"

JAV kariuomenės fotografijos konkurse pažymėjimą laimėjo kareivio Steve Groer nuotrauka: "Kačių mylėtoja Romoje".

Bažnyčia ir lietuvybės išlaikymas

Amerikos Lietuvių Mokytojų Sąjungos pasisakymas

Amerikos Lietuvių Mokytojų Sąjunga 1970 m. balandžio 12 d. viešame susirinkime, dalyvaujant visuomenei, Gage parko salėje išklausė paskaitą tema: "Bažnyčia ir lietuvybės išlaikymas", kur buvo kreipiamas dėmesys į Katalikų Bažnyčios pakeitimus po II Vatikano suvažiavimo.

Išklausius ir išdiskutavus paskaitą, padarytos sekančios išvados:

I.

Visais mūsų tautos laikais tikėjimas buvo lietuvių stiprybės šaltinis ne tik sunkiose gyvenimo momentuose, bet jis buvo ir tautinio išlikimo pagrindas. Ir šiais laikais tautinis bei religinis jaunosios kartos auklėjimas yra ypatingai svarbus. Jo įgyvendinimui turi būti įjungtos visos jėgos.

II.

Tiek tautinio, tiek religinio auklėjimo teisė ir pareiga priklauso šeimai. Visi auklėjimo veiksniai, pvz. mokyklos, bažnyčia, spauda, organizacijos ir kt., turi padėti auklėti jauną-ją kartą taip, kaip siekia sąmoninga, tautiniai susipratusi, lietuviška krikščioniška šeima.

III.

Lietuvių tauta jau ne vieną kartą patyrė kitų įvairius įtaigojimus ir mėginimus tikėjimo pagalba nutautinti lietuvius. Gyvenimo patirtis, Dievo įsakymai ir Vatikano nutarimai rodo, kad kitataučiai ar nelietuvėję dvasininkai neturi teisės vykdyti mūsų jaunosios kartos nutautinimo darbą.

IV.

Laikome, kad sąžiningi ir pagal evangelijos mokslą veikią dvasininkai turi pareigą be jokių išsisukinėjimų mokyti lietuvių vaikus tikėjimo tiesų ir sakramentų praktikos ta kalba, kurios pageidauja lietuvių šeimos.

V.

Šiuo atveju negalimi jokie kompromisai, bet kokie išeities ieškojimai bėdos susitarimai laikomi nepriimtinais ir pragaištingais, pvz. dalinis vaikų paruošimas lietuviškai maldai.

Susirinkimo padaryti sekantieji nutarimai:

I.

Reikalaujame, kad Instructio de pastorali migratorum cura (migrantų sielovados globos instrukcija), Popiežiaus Pauliaus VI patvirtinta 1969 m. rugpiūčio 15 d., nedelsiant būtų vykdoma pilnai ir ištisai.

II.

Pabrėžiame, kad šie naujieji Vatikano nutarimai įpareigoja tėvus, mokytojus, auklėtojus, o ypač dvasiškiją pasirūpinti, kad lietuvių vaikai paveldėtų lietuviškus religinius papročius ir maldą savo tėvų kalba.

III.

Parapijinėse mokyklose turi būti sudarytos tinkamos religinio lietuvių vaikų auklėjimo sąlygos, būtent: lietuvių vaikams turi būti savaitės bėgyje privalomos Šv. Mišios lietuvių kalba. Išpažintis, Šv. Komunija ir Sutvirtinimo sakramentas turi būti atliekami tik lietuvių kalba.

IV.

Prašome PLB valdybą šiuos mūsų nutarimus patvirtinti, juos pripažinti lietuvių tautos reikalavimu ir skirti asmenį šiems nutarimams įgyvendinti.

V.

Jei Instructio de pastorali migratorum cura vertimas į lietuvių kalbą ir paskleidimas ilgai užsitęstų, pavedame Mok. S-gai tą vertimą atlikti ir paskleisti lietuvių tarpe.

VI.

Prašome lietuvius kunigus plačiau ir veikliau įsijungti į lietuvišką veikimą, o jau lietuvišką darbą dirbantiems kunigams reiškiame savo ištikimybę ir siekiame jiems padėti.

VII.

Pavedame Mok. S-gai šiuos nutarimus išsiuntinėti įstaigoms, institucijoms, spaudai, radijo stotims ir kt.

Amerikos Lietuvių Mokytojų Sąjungos Valdyba

SKAITYK "NAUJIENAS" — JOS TEIKIA GERIAUSIAS, TEISINGIAUSIAS ŽINIAS

Knygos—geriausia dovana

ISTORIJA, ATSIMINIMAI, KELIONĖS IR KT.

K. Bielinis — TERORO IR VERGIJOS IMPERIJA. 309 psl. $2.50
Prof. Vaclovas Biržiška — ALEKSANDRYNAS, II tomas. 497 psl. $7.50
Prof. Vaclovas Biržiška — SENŲJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA. 1 d. 207 psl. iršta $3.00
Minkštais viršeliais $2.00
Prof. Vaclovas Biržiška — SENŲJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA. II dalis. 225 psl., iršta $3.00
Minkštais viršeliais $2.00
CHICAGOS LIETUVIŲ METRAŠTIS, 244 psl. $3.00
ČIKAGIETĖS ĮSPŪDŽIAI PAVERGTOJE LIETUVOJE, 95 psl. — lietuviškai $1.00
ČIKAGIETĖS ĮSPŪDŽIAI PAVERGTOJE LIETUVOJE, 95 psl., angliškai $1.00
M. Gudelis — LIETUVIAI GYNĖ SAVO MIŠKUS. Įdomiai aprašytos kovos 1905 m. Suvalkijoje su caro valdžios paskirtais miškininkais. $2.00
Dr. K. Grinius — ATSIMINIMAI IR MINTYS. Daug įdomios medžiagos iš d-ro K. Griniaus gyvenimo dar caristinėje Lietuvoje. $2.00
Dr. K. Grinius — ATSIMINIMAI IR MINTYS II tomas. 336 psl. minkštais virš. $4.00
Dr. K. Griniaus — ATSIMINIMAI IR MINTYS, II tomas, 336 psl. kiet. virš. $5.00
Dr. A. Gussen — AUKŠTA KULTŪRA — ŽIAURŪS ŽMONĖS, 157 psl. $2.00
Prof. S. Kairys — LIETUVA BUDO, 416 psl. $2.00
Prof. S. Kairys — TAU LIETUVA, 480 psl. $2.00
Dan Kuraitis — DAUG KRAŠTŲ, DAUG ŽMONIŲ, 239 psl. $2.00
Dan Kuraitis — MAGIŠKUOJU KILIMU Į VILNIŲ. 331 psl. $3.00
Juozas Liūdžius — RAŠTAI., 250 psl. $3.00
P. Liūdžiuvienė — ATSIMINIMAI APIE JUOZĄ LIŪDŽIŲ. 88 psl. $1.00

Atsilankykite arba siųskite money orderį pridėję 25 centus siuntimo išlaidoms padengti.

NAUJIENOS, 1739 S. HALSTED ST., CHICAGO, ILL., 60608

Susirinkimų ir parengimų PRANEŠIMAI

— Bridgeporto Namų Savininkų Draugijos mėnesinis susirinkimas, bus antradienį, gegužės 5 d. Chicagos Lietuvių Auditorijoj, 3133 So. Halsted St., 7:30 val. vak. Visi nariai ir narės kviečiami į susirinkimą, nes yra daug svarbių reikalų aptarti.

A. Kaulakis, rašt.

— SLA 36-tos kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks trečiadienį, gegužės 6 d. Chicagos Lietuvių Auditorijoj. 3133 So. Halsted St. 7:30 val. vak. Visi nariai ir narės kviečiami į susirinkimą.

A. Kaulakis, rašt.

Pedagogui
ANTANUI KRAUSUI
mirus Australijoje, jo seseriai šaulei Marijai Bulakienei ir artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą.

Vytauto Didž. Šaulių Kuopa

GELININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandoje gražiausios gėlės ir vainikai, antkapių papuošimai ir sezoninės kapams gėlės.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220

GUŽAUSKŲ
BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
GĖLĖS VISOMS PROGOMS
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
Telef.: GRoovehill 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOwnhall 3-2108-9
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktoriai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA
Laidotuvių direktoriai:
DOVYDAS P. GAIDAS GERALDAS F. DAIMID
4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741 - 1742
4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAfayette 3-0440
MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicagos
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Associacijos

AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ
☆
TURIME KOPLYČIAS VISOSE MIESTO DALYSE

PETRAS BIELIŪNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLympic 2-7003

STEP. C. LACK IR SŪNŪS
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE VIrginia 7-6672

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

P. J. RIDIKAS
3354 So. HALSTED STREET Phone: YArds 7-1911

GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

VISI LIETUVIAI BIZNIERIAI
GARSINKITĖS NAUJIENOSE

Lietuvių Teisininkų Dr-jos Centro Organų Rinkimai

Lietuvių Teisininkų Draugijos Centro Organų Rinkimų Komisija, Clevelande, susidedanti iš Antano Gailiušio — pirmininko, Liongino Leknicko — sekretoriaus ir Jono Mockaus — nario, praneša, kad š. m. vasario mėn. 5 d. pasibaigusiais korespondenciniais rinkimais į LTD Centro Valdybą, balsų dauguma, buvo išrinkti šie teisininkai: Medys Mackevičius, Algirdas Budreckas, Vytautas Račkauskas, Jonas Talalas, Ona Tamulevičienė, Felicijonas Gaudušas ir Jonas Vasaitis.

Kandidatais liko: Leopoldas Murelis, Wildė Stasė Čerkauskaitė ir Algirdas Aglinskas.

Į Revizijos Komisiją: Jonas Našliūnas, Vytautas Bulota ir Jonas Gudauskis. Kandidatais liko: Edmundas Korzonas ir Alfonsas Pimpė.

Į Garbės Teismą: Juozas Krygeris, Eduardas, Petkevičius ir Julius Smetona. Kandidatais liko: Antanas Garmus ir Stasys Lazdinis.

Pagal LTD įstatų 3 str. p. b. ir LTD Garbės Teismo pirmininko 1970 m. balandžio 25 d. raštą, rinkimai įsigaliojo š. m. balandžio mėn. 24 dieną.

LTD Centro Organų Rinkimų Komisija
Cleveland, Ohio,
1970.V.1

TERRA
Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms
3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

"NAUJIENOS" KIEKVIENO
DARBO ŽMOGAUS
DRAUGAS IR BIČIULIS

P. BENEŠIUI 50 METŲ

Praėjusį sekmadienį, gegužės 3 d. Brighton Parke plačiai žinomas Petras Benešius šventė savo 50 metų sukaktį. Gimtadienio proga Petro aplankyti susirinko nemažai svečių, kaimynų ir draugų, kurie linkėjimais, dovanomis ir sveikinimais išreiškė zarasiškiui, iš Dukšų kilusiam Petrui savo draugiškumo ir bičiulystės jausmus.

Petras Benešius ilgą laiką turi užeigą ant 44-tos ir Talman gatvių kampo. Jis pats dirba General Motors įmonėje, o jo žmona Viktorija tvarko biznį. Abu yra aktyvūs LAS organizacijos veikėjai ir visų gerų darbų rėmėjai.

Sveikintojai buvo vaišingai sutikti su gausiai apkrautais, įvairiomis gėrybėmis lūžtančiais stalais. Girdėjosi "ilgiausių metų" garsai, o viena viešnia Silvija Puškorius, kolumbietė, padainavo specialią tokiomis progomis dainuojamą dainą ispaniškai. "Naujienų" skaitytojui Petrui Benešiui Ilgiausių Metų!

Kaimynas

Vanduo iš ledų kalno

JAV-bių hidrologas Dr. William Campbell ir glaciologas Dr. Wilford Weeks apskaičiavo, kad Antarktikos (Pietų ašigalio) ledų kalnuose yra užšaldyta apie 80 nuošimčių viso prėskaus (be druskos) vandens pasaulyje ir kad ateityje žmonija tų ledų vandenį vartos gėrimui ir virimui ir net dykumų drėkinimui.

Amerikos kariuomenėje kasmet ruošiami foto konkursai. Šiais metais portretų grupėje pirmą vietą laimėjo ši nuotrauka: "Viet Congo įtariamasis tardymo metu".

Visa problema yra, kaip tuos ledų kalnus parvilkti iki kontinentų, kur vandens trūksta: iki šiaurvakarių Australijos, Pietų Amerikos ir Pietvakarių Afrikos atstumai yra nuo 3,240 iki 4.680 mylių. Dabartinėmis sąlygomis, vandens kalną atvilkti truktų nuo 120 iki 160 dienų; 207 bilijonai ledų kalno vandens, verto 5,500,000 dolerių, iki Australijos būtų galima parvilkti už mažiau kaip milijoną dolerių.

Kas labiausiai gąsdina, tai kad ledo kalną parvilkti iki Australijos, apie 60 nuošimčius ištirptų, o pargabenti iki Pietų Amerikos ištirptų net 86 nuošimčiai...

Lenkai paminėjo savo konstituciją

Praėjusį sekmadienį, gegužės 3 d. Humboldt Parke vyko didelis paradas Augusta ir Sacramento bulvarais link Tado Kosciuškos paminklo. Įvairūs vežimai ir orkestrai įspūdingai pasirodė. Paradas tęsėsi visą valandą: gėlėmis ir vėliavomis iškaišyti vežimai atstovavo lenkų organizacijoms. Kai minia susirinko prie Kosčiuškos paminklo, tai atrodė, kad visa Čikaga yra vien lenkų. Kasmet lenkai pirmą gegužės sekmadienį švenčia Lenkijos konstitucijos 1791 m. paskelbimą.

Viename vežime važiavo mokyklos vaikai, kartu su negriukais. Kitame vežime — mergaitės tautiniais drabužiais šoko lenkiškus šokius. Važiavo kunigas ir "karalaitės", ir bajorai, ir gražiai pasipuošusios damos.

Kalbas sakė politikieriai. Iškilmių vadovas buvo lenkų susivienijimo prezidentas Alysius A. Mazewski.

Nors diena buvo saulėta, šilta, bet publikos, sako, buvę mažiau, negu kitais metais.

Kor.

IŠ CHICAGOS IR APYLINKIŲ

Pagerbtas teisėjas Hoffman

Karo Veteranų organizacija Chicagoje suruošė pagerbimo pietus federal. teisėjui Juliui Hoffman, išrinkdami jį žymiuoju šių metų vyru. Teis. Hoffman ypač pasižymėjo garsiuoju "Septynių" teismu praėjusią žiemą.

Senatorius Ralph Smith (Illinojaus sen. respublikonas) savo kalboje universitetuose riaušes keliančius plaukuotus maištininkus radikalus prilygino nacių smogikams, kurie panašiai Vokietijoje pradėjo nuo universitetų ardymo ir knygų deginimo.

"Mes turime ką nors daryti su tais hippie karoliais apsikarsčiusiais smogikais", perspėjo senatorius.

Apkaltintas teršikas

Apygardos teismo teisėjas Walter Dahl nusprendė, kad United Steel korporacija nepaisydama teismo 1968 m. kovo 22 dieną duoto įsakymo nebeleisti aliejaus į Michigano ežerą, per tą laiką šešis kartus nusikalto, penkis kartus paleisdama aliejų į Calumet upę 1969 metais ir vieną kartą 1970 metais. Calumet upė savo nešvarumus neša į ežerą.

Iškirs daug vinkšnų

Chicagos miškų superintendentas Zralek pranešė, kad šią vasarą teks iškirsti daugiau kaip 30,000 medžių, kuriuos yra apsėdusi vinkšnų (Dutch elm) liga. Šiemet jau iškirsta apie 16,000 medžių, bet ateinančius 8 mėnesius teksią dar sunaikinti 34,000.

Naujų medžių šiemet pasodinta 10,800 ir rudenį bus pasodinta dar 20,000.

Muštynės Kennedy mokykloje

Pirmadienį juodukams mokiniams pradėjus daužyti mokyklos langus ir mėtyti kėdes, prasidėjo tarprasinės muštynės Kennedy aukšt. mokykloje, 6325 W. 56th Street. Muštynės pasibaigė kai 300 juodukų mokinių apleido mokyklą. Vedėjas Burke pranešė, kad dešimt mokinių, už padarytus mokyklai nuostolius, bus suspenduoti ar išvaryti.

Du stambūs gaisrai

Pirmadienio naktį sudegė liuksusinis apartmentinis mūrinis namas iš 52 vienetų (butų) prie 5201 Carriage Way, IRoling Meadows. Apie 120 žmonių liko be pastogės. Nuostolių padaryta už $500,000.

Kitame gaisre, kur sudegė jodinėjimo arklių arklidės Circle H prie 94 St. ir Kean Avenue, Hickory Hills, žuvo 14 arklių. Gaisras prasidėjęs iš to arklidžių galo, kuriame buvo sukrautas arklių pašaras — šienas.

Nužudė krautuvininkus

Pirmadienį rasti nužudyti Otto Sevic, 67, ir jo žmona Anna, 65 metų amžiaus, kurie gyveno viršum savo sporto ir šaudmenų krautuvės prie 1644 Blue Island. Policija ieško apie 20 metų amžiaus juoduko, kurį žmonės matė nuo garažo stogo greta Sevic krautuvės numetant kelis pokus ir nušokant žemėn. Pašaukus policiją, Savic rastas perdurtas per nugarą ir viela pasmaugtas, o jo žmona nuvilkta žemyn į rūsį ir užmušta beisbolo lazda. Policija mano, kad ji buvo išprievartauta.

Plėšikas žmogžudys bus įlipęs į 2 aukštą laiptais iš lauko pusės. Spėjama, kad jis ėjo iš krautuvės ginklų ir šaudmenų pasivogti, bet pro krautuvės duris negalėdamas įsilaužti, ėjo per savininkų butą, kurio durys buvusios neuždarytos.

TRUMPAI

— *Siomis dienomis* pradėsime spausdinti lietuviams plačiai pažįstamo Marquette Parko parapijos klebono kun. J. Paškaus — Paškausko testamentą ir jo santaupų likimą.

— Stasys Dargužis, Lithuanian Hotel savininkas, praeitą penktadienį minėjo savo 83 metų sukaktį. Jis gavo daug sveikinimų iš gausių pažįstamų, o iš dukros April gavo vertingų dovanų. Praeitais metais Dargužis sirginėjo, turėjo slogą, bet šį pavasarį jis gerai jaučiasi ir prižiūrį hotelį. Sukakties proga visi kaimynai jam linkėjo sveikatos.

— Roselande Balfo 57 sk. naująją valdybą sudaro: pirm. — Kostas Bružas, vicepirm. — Antanas Vyčas, sekr. — Vytautas Žilinskas, iždin. — Bronius Andriukaitis, nariai — Kazys Girulis ir Jadvyga Jankauskienė. Revizijos komisija — kun. Fabijonas Kireilis, Jadvyga Grigaliūnienė ir Kazimieras Rubinas. Škyriaus metinis susirinkimas įvyko gegužės 3 d., kurio metu aukų rinkėjams išdalinti padėkos lapai ir pasitarta piknko reikalu. Piknikas įvyks birželio 21 d. Bučo sode.

— Kun. B. Sugitas pasiuntė už šių metų liepos mėn. $920 per Balfą; $100 16 Vasario gimnazijai, $200 Saleziečių gimnazijai, $20 — Punsko gimnazijai.

GEROS DOVANOS

Šios knygos parduodamos dabar "Naujienose" su didelėmis nuolaidomis:

Dr. A. J. Gussen — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis.
Kietais viršeliais, vietoje $4.00 dabar tik $3.00
Minkštais viršeliais - tik $2.00

Dr. A. J. Gussen — AUKŠTA KULTŪRA — ŽIAURŪS ŽMONĖS.
Kelionės po Europą įspūdžiai. Vietoje $2.00 dabar tik $1.50

Galima taip pat užsisakyti paštu, atsiuntus čekį arba money orderį.

NAUJIENOS,
1739 SO. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILL.

HIGH RATES — PAID QUARTERLY
5% Passbooks
5½% Investment bonus plan $1,000 minimum
6% $5,000 minimum 2 year certificate
5¾% $1,000 minimum 1 year certificate
INSURED
Savings Insured to $20,000. — Highest reserves.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVE., CHICAGO, ILL. 60632

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
(Licensed by VNESHPOSYLTORG)
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320
Įvairių prekių pasirinkimas, automobiliai, motociklai, šaldytuvai, maistas, doleriniai Certifikatai.
Vedėjas E. ŽUKAUSKAS

MOVING — Apdraustas perkraustymas
Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujausi kraustymo įrankiai. Ilgų metų patyrimas.
AL NAUJOKAITIS
2022 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

Ilgamečio BALFO pirmininko, prelato J. B. Končiaus knyga
ATSIMINIMAI IŠ BALFO VEIKLOS
404 dideli puslapiai, daug nuotraukų.
Kieti viršeliai $4.00, minkšti — $3.00.
Įdomi knyga kiekvienam lietuviui, ypač tremtiniui. Geriausia dovana globėjui, siuntusiam siuntinius į Vokietiją ir kitas tremties vietas. Knygą pasiųsime adresatui, jei pasiųsite čekį arba Money Orderį tokiu adresu:
NAUJIENOS,
1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

HELP WANTED — FEMALE
Darbininkių Reikia

DVIEM DIENOM savaitėje namų ruošos darbui reikalinga moteris, retkarčiais turės prižiūrėti dvi 6 ir 8 metų mergaites. Gaus privatų kambarį, maistą ir nedidelį atlyginimą. Reikalingas truputis anglų kalbos. Telefonuoti 256-3676 vakarais, o sekmadieniais nuo 10 val. ryto.

CLERK TYPIST
Trade Association needs mature girl for varied duties. 60 W.P.M. electric. Good figure aptitude — figure typing. Full benefits. No. Michigan Ave.
467-1778
PERSONNEL.

LPN'S BY EDUCATION
FOR 3 TO 11 AND
11 TO 7 SHIFTS,
ALSO
NURSES AIDS
and maintenance help.
CALL 465-7751
New Northside nursing home.

REIKALINGA ŠEIMININKĖ
Vakarų priemiesčio šeimoje su 4 vaikais, vienu mokyklos metų. Privatus kambarys su vonia ir TV geram name. Reikia kalbėti angliškai ir rekomendacijų, nereikia virti.
CALL 654-1677
po 7 val. vakaro.

HELP WANTED — MALE
Darbininku Reikia

OPERATING ENGINEER
Area Plant needs
OPERATING ENGINEER
for coal fired boilers. Must have city licenses. Steady work and many Company benefits.
Call for appointment
MI 6-1331

FURNITURE AND FIXTURES
Rakandai ir Įrengimai

PARDUODAMI
IŠ MODELINIŲ NAMŲ BALDAI
20% iki 50% nuolaida. Galima pirkti dalimis ir išsimokėtinai. Aptarnauja lietuviai.
SOUTHWEST FURNITURE CO.
TEL. GR 6-4421
6200 So. WESTERN AVE.

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS, PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ŽEMAIS NUOŠIMČIAIS MĖNESINIAIS IŠSIMOKĖJIMAIS
DĖL VISŲ INFORMACIJŲ, KREIPKITĖS Į
MUTUAL FEDERAL SAVINGS
PETRAS KAZANAUSKAS, prezidentas
2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. VIrginia 7-7747

PLATUS PASIRINKIMAS NAMŲ PIRKIMUI
BUTŲ NUOMAVIMUI — NOTARIATAS — VERTIMAI
DRAUDIMO AGENTŪRA PATARNAUJA VISAIS DRAUDIMO REIKALAIS
J. BACEVIČIUS — BELL REALTY
INCOME TAX SERVICE
6455 So. Kedzie Ave. — PRospect 8-2233

• NAMŲ IR BIZNIŲ PIRKIMAS - PARDAVIMAS • NOTARIATAS
• PATVIRTINTI VERTIMAI • IMIGRACIJOS POPIERIAI
• PAJAMŲ MOKESČIAI — INCOME TAX.
LEONAS REAL ESTATE
2735 WEST 71st STREET TEL. 925-6015

PRIE ŠV. JURGIO BAŽNYČIOS parduodamas 2 aukštų, 4 butų namas. Vienas — 6 kamb., 1 — 5 kamb., ir 2 iš kiemo po 4 kamb.,
3227 So. LITUANICA

APDRAUDŲ AGENTŪRA:
namų, automobilių, gyvybės, sveikatos ir biznio.
Patogios išsimokėjimo sąlygos.
J. BACEVIČIUS
6455 So. Kedzie Ave. PR 8-2233

Federalinių ir valstijos pajamų mokesčių apskaičiavimas
INCOME TAX
Nekilnojamo turto pirkimas - pardavimas
REAL ESTATE
Parašų paliudijimas
NOTARY PUBLIC
Draudimo informacijos
INSURANCE
ŠIMAITIS REALTY
2737 W. 43rd STREET
CL 4-2390

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
IR KITUS KRAŠTUS
P. NEDZINSKAS, 4065 Acher,
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

DAŽAU NAMUS
IŠ VIDAUS IR LAUKO
Valau kilimus ir baldus.
Pilna apdrauda.
I. RUDIS Tel. CL 4-1050

SIUNTINIAI
Į LIETUVĄ
VYTAUTAS ŽUKAUSKAS
2608 West 69th Street
Chicago, Illinois 60629
WA 5-2787
Didelis pasirinkimas įvairių prekių. Automobiliai, šaldytuvai, maistas, pinigai.

K. ERINGIS
CALIFORNIA SUPER SERVICE
Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t. t.
4824 So. CALIFORNIA AVE.
CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

A. & L. INSURANCE & REALTY
A. LAURAITIS
INCOME TAX
4645 So. ASHLAND AVE.
LA 3-8775
(Currency Exchange įstaigoj)
Pigūs automobilių draudimai.

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS
Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: REpublic 7-1941

HOME INSURANCE
Call: Frank Zapolis
3208½ W. 95th St.
GA 4-8654
State Farm Fire and Casualty Company

ŽAVINGI PERLAI

APIE 8,000 DOL. PAJAMŲ, 4 butų, 3 mt. mūras, Marquette Parke. Rimtas pasiūlymas.

4 BUTŲ MŪRAS su bizniu. Dvigubas garažas, nauja gazo šilima. Marquette Parke. $43,300.

DIDELIS 2-jų aukštų 2x6 mūras Marquette Parke. Gazo šilima, garažas. $32,300.

TVIRTAS 7 kamb. patogus mūras prie Maria HS. Mūro garažas. $21,000.

77 IR PULASKI. 10 mt modernus 5½ kamb. mūras. Apie 38 pėdų sklypas, šalia garažas. $22,500.

PELNINGAS MŪRO NAMAS. Švarūs 6—3 ir 2 kambariai. 2½ vonios. Naujas šildymas gazu, garažas. Arti visko. Marquette Parke. $21,800.

BEVEIK NAUJAS, apie 12 metų 5½ kamb. mūras, 2 auto garažas, arti Nabisco. $27,000.

5 KAMB. GRAŽUS MŪRAS, nauja gazo šilima, garažas, prie Maria HS. Laisvas — užimkite. $19,400.

Valdis Real Estate
7051 S. Washtenaw Ave. RE 7-7200

Šimkus Real Estate
NOTARY, INCOME TAX SERVICE
4259 So. MAPLEWOOD AVENUE
Tel. CL 4-7450
Greitas ir tvarkingas visokiausių nuosavybių pirkimas - pardavimas. Be to šioje kontoroje daromi ir liūdijami vertimai, užpildomi pilietybės prašymai, income tax ir įvairūs kitoki blankai. Darbo val.: Kasdien 9—3 ir 5—8.

PERKAME, PARDUODAME, MAINOME įvairaus dydžio namus visur. Parūpiname paskolą, visokeriopą apdraudą, veikia notariatas.
NORVILA
REAL ESTATE AND BUILDERS
2658 WEST 59th STREET
PRospect 8-5454

MŪRO BUNGALOW. 6 kambariai, švarus įrengtas sklepas. 60-ta ir Francisco.

MŪRINIS 2 po 5. Centrinis šildymas, madernios vonios, gerai įrengtas sklepas, geriausia Brighton Parko vieta.

ŠIMAITIS REALTY
2737 W. 43rd STREET
CL 4-2390

ŠIAURĖS VAKARUOSE
6 kamb. su 3 mieg. apkaltas namas ant 35 p. sklypo. Pilnas rūsys, gazo šilima, visi modernūs įrenginiai ir pagerinimai, dvigubas garažas, viskas arti. Virš 20.000 dol.
Kreiptis į savininką,
tel. MA 6-8505.

BUILDERS AND CONTRACTORS
Namų Statyba Ir Remontas

HEATING CONTRACTOR
Įrengiu naujus ir perstatau senus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air-conditioning į naujus ir senus namus. Įrengiu vandens boilerius ir stogų rinas (gutters). Darbas atliekamas greit, sąžiningai ir garantuotai. Apskaičiavimai nemokamai. Turiu leidimus dirbti mieste ir užmiesčiuose.
Domas Žukauskas
HEATING & SHEET METAL
4444 So. Western Ave.,
CHICAGO, ILL. 60609
Tel.: VI 7-3447

A. ABALL ROOFING
Įkurta prieš 50 metų
VISOKIUS STOGUS, rinas ir nutekamuosius vamzdžius sutaisome arba naujus įdedame.
KAMINUS IŠVALOME ir pataisome. Nudažome namus iš lauko ir atliekame "tuckpointing" darbus. Esame apdrausti, visas darbas garantuotas.
Skambinkit
LA 1-6047
Įkainavimas veltui, kreipkitės bet kada